

Johann Wolfgang Goethe

Nyugat-keleti díván

**Szerkesztette és a fordítások szöveghűségét ellenőrizte:
HALASI ZOLTÁN**

FORDÍTOTTA:

**EÖRSI ISTVÁN
EÖRSI SAROLTA
FERENCZ GYŐZŐ
HALASI ZOLTÁN
IMREH ANDRÁS
KARDOS LÁSZLÓ
KÁLNOKY LÁSZLÓ
KURDI IMRE
LACKFI JÁNOS
LATOR LÁSZLÓ
PARTI NAGY LAJOS
RAKOVSZKY ZSUZSA
RÓNAY GYÖRGY
SÁRKÖZI GYÖRGY
SCHEIN GÁBOR
SOMLYÓ GYÖRGY
SZABÓ LŐRINC
SZÁSZ IMRE
SZIJJ FERENC
TANDORI DEZSŐ
TATÁR SÁNDOR
VARRÓ DÁNIEL
VAS ISTVÁN
VÁRADY SZABOLCS**

TARTALOM

MOGANNI-NÁME

A DALNOK KÖNYVE

Húsz évem múlt-tűnt tova *(Tatár Sándor)*
Hegire *(Vas István)*
Áldáshozók *(Lackfi János)*
Szabad szellem *(Szabó Lőrinc)*
Talizmánok *(Kálnoky László)*
Négy kegyelem *(Vas István)*
Vallomás *(Halasi Zoltán)*
Elemek *(Vas István)*
Teremtés és életre-keltés *(Tatár Sándor)*
Tünetény *(Rónay György)*
Ami kedves a szemnek *(Halasi Zoltán)*
Kétféle zene *(Tatár Sándor)*
Jelenben a múlt *(Vas István)*
Dal és szobor *(Rónay György)*
Vakmerőség *(Vas István)*
Nyersen és nyíltan *(Rónay György)*
Mindenütt-élet *(Tatár Sándor)*
Üdvözült vágy *(Eörsi István)*
Nád a cukrot termi, nem? *(Halasi Zoltán)*

HÁFIZ-NÁME

HÁFIZ KÖNYVE

A szellem a völegény *(Tandori Dezső)*
Melléknév *(Tandori Dezső)*
Panasz *(Tandori Dezső)*
Fatva *(Rónay György)*
A német köszönete *(Rónay György)*
Fatva *(Tandori Dezső)*
Határtalanul *(Szabó Lőrinc)*
Utánzás *(Halasi Zoltán)*
Átlátszó rejtély *(Kardos László)*
Intés *(Rónay György)*
Háfizhoz *(Rónay György)*

ESK-NÁME

A SZERELEM KÖNYVE

Mondd nekem *(Várady Szabolcs)*
Mintaképek *(Várady Szabolcs)*
Még egy pár *(Várady Szabolcs)*
Olvasókönyv *(Várady Szabolcs)*
Ő volt, szeme, szája, ő *(Szabó Lőrinc)*
Figyelmeztetés *(Halasi Zoltán)*
Elmerülve *(Szabó Lőrinc)*
Aggály *(Várady Szabolcs)*
A szabad dal, kedves, itt van *(Várady Szabolcs)*
Gyenge vigasz *(Várady Szabolcs)*
Megalégedett *(Várady Szabolcs)*
Üdvözlét *(Várady Szabolcs)*
Megadás *(Rónay György)*

Kopár, magányos helyet keresett *(Várady Szabolcs)*
Óhatatlan *(Várady Szabolcs)*
Titok *(Halasi Zoltán)*
Titkok titka *(Várady Szabolcs)*

TEFKIR-NÁME ELMÉLKEDÉSEK KÖNYVE

Néked zeng a lant most jó tanácsot *(Halasi Zoltán)*
Öt dolog *(Kurdi Imre)*
Öt másik *(Kurdi Imre)*
Kedves a lány kacér pillantása *(Rónay György)*
A Pand-náme szavai *(Rónay György)*
Kovácsműhelynél visz el utad éppen? *(Kurdi Imre)*
Örülj, ha ismeretlen üdvözöl *(Kurdi Imre)*
Hibáidat hánytorgatták *(Halasi Zoltán)*
Vennél ezt-azt, limlomot *(Kurdi Imre)*
Volt bennem becsület *(Halasi Zoltán)*
Vajh, melyik kapun jutottam *(Kurdi Imre)*
Hogy honnan jöttem? *(Rónay György)*
Mindeneket szép rend hat át *(Kurdi Imre)*
A nővel csínján bánjatok! *(Rónay György)*
Sorsunk rossz tréfa, semmi más *(Rónay György)*
Élni ludas-játék nekem *(Kurdi Imre)*
Megraboltak az esztendők, keserged *(Kálnoky László)*
A tudós előtt megállnod *(Kurdi Imre)*
Az adakozót átverik *(Kurdi Imre)*
Ha urad ma megdicsér is *(Kurdi Imre)*
Sodzsá sahnak meg a vele egyívásúaknak *(Kurdi Imre)*
A legfőbb kegy *(Kurdi Imre)*
Firdauszi mondja *(Kurdi Imre)*
Úgy gazdagodhatsz táplálékodon *(Kurdi Imre)*
Mert mi a gazdagság? *(Halasi Zoltán)*
Dzselál ad-din Rúmi mondja *(Kálnoky László)*
Szulejka mondja *(Kálnoky László)*

RENDZS-NÁME A ROSSZKEDV KÖNYVE

Hol vetted ezt a nótát? *(Kardos László)*
Nem találni rimkovácsot *(Kurdi Imre)*
Kit mindétig elkerül a bú *(Kurdi Imre)*
A hatalmat, rájöhettek *(Kálnoky László)*
Ha a Jó a talpköved *(Kálnoky László)*
Mintha múlhatnék a néven *(Kálnoky László)*
Neve Madzsnún - hogy is mondjam *(Kurdi Imre)*
Jöttem-e tanácsadónak *(Kálnoky László)*
A vándor lelki nyugalma *(Vas István)*
Ki kér olyat a világtól *(Kálnoky László)*
Talán hiba az öndicséret *(Kurdi Imre)*
Szájából fülbe jutva, mondd *(Kurdi Imre)*
Francúz kodva, briteskedve *(Kurdi Imre)*
Hajdan, hogyha a szent Koránt citálták *(Kálnoky László)*
A próféta mondja. Bosszant tán, hogy Mohamednek Isten *(Kurdi Imre)*
Timur mondja. Hazug csuhások, nem tetszik talán *(Kálnoky László)*

HIKMET-NÁME BÖLCS MONDÁSOK KÖNYVE

Talizmánt Teszek mindenhová e könyvbe *(Eörsi István)*
A mai éjt, mai napot *(Eörsi István)*
Ki leggonoszabb korban jött világra *(Eörsi István)*
A könnyűséget az érti *(Eörsi István)*
Örök a tenger sodra *(Eörsi István)*
Mért rémít minden pillanat? *(Eörsi István)*
Ha sújt a sors, ezzel azt üzeni *(Eörsi István)*
Még nappal van, még munkálhat, ki él *(Eörsi István)*
Mi dolgod e Földön? Már kész ez a Föld *(Eörsi István)*
Sors-sújtott panasza szól *(Eörsi István)*
Milyen sutaság volt, ügyetlenség *(Eörsi István)*
Örökrészem csoda tág, csoda bő! *(Eörsi István)*
Ha jót teszel, tedd csak a jóért! *(Eörsi István)*
Anvari mondja, fejedelmi férfi *(Eörsi István)*
Dühöngsz ellenségedre? *(Eörsi István)*
Butának találom szörnyen *(Eörsi István)*
Ha Isten oly rossz szomszéd volna *(Eörsi István)*
Kelet költői - tagadni nagy kár *(Eörsi István)*
Mindenki győzne mindenki ellen *(Eörsi István)*
Ránk férne az Isten kegyelme! *(Eörsi István)*
Ha az irigység étket hajszol *(Eörsi István)*
Hogyha tiszteletre vágyunk *(Eörsi István)*
A rám törő papoknak *(Eörsi István)*
Egy hőst vidám lélekkel feldicsérni *(Eörsi István)*
Ha jót teszel, csak tedd a jóért *(Eörsi István)*
Gaz rablók elől rejtse el, míg lehet *(Eörsi István)*
Hogy hallhatsz annyi bölcsességei *(Eörsi István)*
Vigyázz, ha már-már rabul ejt *(Eörsi István)*
Az igazság mért rejtezik *(Eörsi István)*
Hol köt ki adományod? *(Eörsi István)*
Pókot öltem, utána mégse hittem *(Eörsi István)*
Éjünk sötét, Isten fényben delez *(Eörsi István)*
Mily tarka társaság! *(Eörsi István)*
Fukarnak mondtok. Adjatok *(Eörsi István)*
Aki e tájra kíváncsi *(Eörsi István)*
Ki hallgat, félnie sem kell *(Eörsi István)*
Egy úr, ki két szolgával él *(Eörsi István)*
Kedveskéim, rossz új szokás *(Eörsi István)*
Kínt és tudást Allah kegyelme *(Eörsi István)*
Mindenki balgán biztos önmagában *(Eörsi István)*
Új házat épít, ki megszületett *(Eörsi István)*
Szidhatja, ki házamba lép be *(Eörsi István)*
Tessék ez a kis ház *(Eörsi István)*
Élvezd a biztonságod *(Eörsi István)*
Lokmán, a rút mit alkotott *(Eörsi István)*
A Földközi-tengert Kelet *(Eörsi István)*
Mért ékesítéd egyik kezéd *(Eörsi István)*
Ha Mekkába terelnék is *(Eörsi István)*
Megtaposva a sár *(Eörsi István)*
De ha erővel csapdosod *(Eörsi István)*
Jó emberek, búsulni kár itt! *(Eörsi István)*

Tömerdek jót kaptál, s te nem *(Eörsi István)*
Jó hír, jó különbségtétel *(Eörsi István)*
A szenvedély szilaj hullámverése *(Eörsi István)*
Bizalmas. Meghallgattál pár páriát *(Eörsi István)*
Bár rossz, van rá példa, nem kevés *(Eörsi István)*
Tudd meg, bosszant módfelett *(Eörsi István)*

TIMUR-NÁME

TIMUR KÖNYVE

A tél és Timur *(Sárközi György)*
Szulejkához *(Kálnoky László)*

SZULEJKA-NÁME

SZULEJKA KÖNYVE

Azt álmodtam az éjszaka *(Ferencz Győző)*
Hivogató *(Kálnoky László)*
Hogy Szulejkát elbűvölte Juszuf *(Ferencz Győző)*
Most, hogy neved Szulejka lett *(Ferencz Győző)*
Hátem. Tolvajt szült az alkalom? *(Kálnoky László)*
Szulejka. Én, kit üdvözít szerelmed *(Kálnoky László)*
Hátem. Nem téved el az, akit hajt szerelme *(Ferencz Győző)*
Becézlek, kedvesem - ez a valóság? *(Ferencz Győző)*
Szulejka. Az Eufráteszen hajózva *(Kálnoky László)*
Szulejka. Olvasok a férfiszemből *(Rakovszky Zsuzsa)*
Gingo biloba *(Kálnoky László)*
Szulejka. Mondd, te száz dalt is faragtál *(Lackfi János)*
Szulejka. Nézd, a Nap! Micsoda látvány! *(Rakovszky Zsuzsa)*
Hátem. Jöjj kedves, jöjj! Tekerd sapkámra lágyan *(Lator László)*
Hátem. Kevés csupán, amit kívánok *(Lator László)*
Hátem. Néked adni tán haboznám *(Lator László)*
Hátem. A szépen írt *(Lator László)*
Vágyra vágy, órára óra *(Lator László)*
Szulejka. Üldöző-e, üldözött-e *(Vas István)*
Hátem. Aranymíves pici boltján *(Somlyó György)*
Hátem. Fürtök arca boldogító *(Szabó Lőrinc)*
Szulejka. Nem hagylak el semmi áron *(Kálnoky László)*
Hátem. Nehogy édes rubinszép szájad *(Halasi Zoltán)*
Ha úgy elszakadt tőled kedvesed *(Halasi Zoltán)*
Felőlem helyre is állhat *(Halasi Zoltán)*
Óh, mennyei érzék! Minek is van ennyi! *(Szabó Lőrinc)*
Közel hozzád, ha távol is! *(Halasi Zoltán)*
Hátem. Ha távol napvilágom *(Parti Nagy Lajos)*
Amint felidézlek *(Parti Nagy Lajos)*
Szulejka könyve *(Halasi Zoltán)*
Hátem. E dús-bozontu fára *(Eörsi István)*
Szulejka. A vidám kút peremén *(Rakovszky Zsuzsa)*
Szulejka. Itt vagy és enyém megint csak *(Lackfi János)*
Hátem. A rím - mondják - Behrám Gúr leleménye *(Eörsi István)*
Hátem. Eltalálni pillantásod *(Halasi Zoltán)*
Szulejka. Mit jelent e szél zúgása? *(Rakovszky Zsuzsa)*
Eszménykép *(Rónay György)*
Utóhang *(Szász Imre)*
Szulejka. Oh, nyugatról jött, vizes szél *(Rakovszky Zsuzsa)*
Újra együtt *(Szabó Lőrinc)*

Teliholdas éj *(Tatár Sándor)*
Titkosírás *(Tatár Sándor)*
Visszfény *(Halasi Zoltán)*
Szulejka. Jólesően ízlelem, te *(Lackfi János)*
Szulejka. Hagyd világ-tükrét a Hóditónak! *(Lackfi János)*
Hátem. Ma jólesik ránézni a világra *(Lackfi János)*
Ezer alakba rejtőzhetsz előttem *(Szabó Lőrinc)*

SZÁKI-NÁME

A POHÁRNOK KÖNYVE

Hátem. Igen, a törzshelyem a kocsmá lett *(Halasi Zoltán)*
Ülök egymagam *(Szijj Ferenc)*
Addig jutott Muley, a tolvaj *(Szijj Ferenc)*
Hogy öröktől fogva van-e a Korán? *(Szabó Lőrinc)*
Csak ittasan az életen át! *(Szabó Lőrinc)*
Tiltakozni mit sem ér *(Szijj Ferenc)*
Míg józanok vagyunk *(Szijj Ferenc)*
Szulejka. Miért, hogy gyakran bús a kedved? *(Szijj Ferenc)*
Hátem. A testünk börtön, meglehet *(Szijj Ferenc)*
A pincérnek. Ne így, te durva gróbián *(Szijj Ferenc)*
A pohárnoknak. Kecses fiú, lépj közelébb *(Szijj Ferenc)*
Pohárnok mondja. Barna fürtös, ifjú lányka *(Szijj Ferenc)*
Hátem. Bírálatot a részeges *(Szijj Ferenc)*
Hátem. Te kis selyma, te *(Szijj Ferenc)*
Hátem. A kocsmában ma, kora reggel *(Kálnoky László)*
Pohárnok. Ej mi lelt, hogy álmot, ágyat *(Varró Dániel)*
Hátem. Az az undok szipirtó *(Szabó Lőrinc)*
Pohárnok. Hát, ma jóízűen ettél *(Varró Dániel)*
Pohárnok. Azt mondják rád, lám, a költő *(Varró Dániel)*
Költő. Jöjj pohárnok! Még több bor kell! *(Eörsi Sarolta)*
Száki. Csak pár kortyot kell meginnod *(Eörsi Sarolta)*
Nyáréjszaka *(Eörsi Sarolta)*
Pohárnok. Végül hát tőled ezt tanultam *(Varró Dániel)*

MATHAL-NÁME

PÉLDÁZATOK KÖNYVE

Az égből tomboló tengerbe cseppent *(Imreh András)*
A bülbül-dal fagyban, éjben *(Imreh András)*
Csodatévő hit *(Imreh András)*
Míután a kagylóból kiszökött *(Imreh András)*
Csodálattal, kedvtelve láttam *(Imreh András)*
Volt egy császár s két könyvelője... *(Imreh András)*
Szólt az üsthöz az új fazék *(Imreh András)*
Minden ember: nagy, kicsi *(Imreh András)*
A Mennyből szállt le Jézus *(Imreh András)*
Jó *(Imreh András)*

PÁRSZI-NÁME

A PÁRSZI KÖNYVE

Hagyatkozás a régi perzsa hitről (*Halasi Zoltán*)
Megbecsüljük mind a földet (*Halasi Zoltán*)

KHULD-NÁME

A PARADICSOM KÖNYVE

Ízelítő (*Kálnoky László*)
Jogosult férfiak (*Halasi Zoltán*)
Kiválasztott nők (*Halasi Zoltán*)
Bebocsáttatás (*Kálnoky László*)
Fogadtatás (*Halasi Zoltán*)
Költő. Szerelmed, csókod feltüzel! (*Halasi Zoltán*)
Huri. Megint behajlítva egy ujj, ni! (*Halasi Zoltán*)
Kivételezett állatok (*Halasi Zoltán*)
Felsőbb és legfelsőbb régió (*Halasi Zoltán*)
Hétalvók (*Halasi Zoltán*)
Jó éjszakát (*Kálnoky László*)

HAGYATÉK

A Dívánba föl nem vett versek

[Mottó.] Hogy a költő művét megértсед (*Somlyó György*)
Kóistolónak Nyugat-Kelet (*Halasi Zoltán*)
Ki megismert másokat (*Halasi Zoltán*)
Bölcsen és kíváncsi módon (*Halasi Zoltán*)
Ne használjak hasonlatot (*Parti Nagy Lajos*)
Háfiz, úgy dalolni, mint te (*Schein Gábor*)
Kedvesem úti társa a porban (*Halasi Zoltán*)
Hudhud ülve sétabottra (*Halasi Zoltán*)
Hudhud megmagyaráz egy rejtélyes helyet (*Halasi Zoltán*)
Hudhud mint vendégségbe hívó követ (*Halasi Zoltán*)
Hudhud találós kérdés formájában újévi ajándékot kér (*Halasi Zoltán*)
[Köszönet és további kérés] (*Halasi Zoltán*)
[Ennek teljesülte után] (*Halasi Zoltán*)
[Hátem és Szulejka] Hudhud szólt: Egy pillantása (*Halasi Zoltán*)
Beutaztam már temérdek helyet (*Halasi Zoltán*)
[A germán barátság] (*Eörsi István*)
Szörnyű ugyan, hogy háborús napokba' (*Halasi Zoltán*)
Én e gyöngysort, drága gyermek (*Halasi Zoltán*)
[Hátem] Mondd, melyik állatövi jegybe (*Halasi Zoltán*)
[Hátem] Hadd sírjak! éjbe borulva (*Szabó Lőrinc*)
[Szulejka] Hírnöke nem jön (*Schein Gábor*)
[Szulejka] Naszkhival írja? (*Halasi Zoltán*)
[Hátem] Nem írok már selyemlapokra (*Szabó Lőrinc*)
[Dal az Eilferről] Jót ha mutat nekem bárhol a nép (*Halasi Zoltán*)
Ha okos emberek egymásra lelnek (*Halasi Zoltán*)

MOGANNI-NÁME A DALNOK KÖNYVE

*Húsz évem múlt-tűnt tova,
s élveztem, mit rendre hoztak;
szép esztendőknék sora,
mint a Barmakída-korszak.*

HEGIRE

Észak, Dél és Nyugat reszket,
birodalmak, trónok vesznek,
Napkeletre, fuss el messze,
ősi szellőt lélegezve!
Szerelem és bor és ének.
úgy ifjodnak ott a vének.

Ott valódi tisztaságban
eredetnek mélyét lássam,
ott kapott a mennyből helyben
dicsőséget földi nyelven
Istentől az emberfajta,
fejüket se törték rajta.

Tisztelték az ősatyákat,
nem viseltek rabigákat,
ifjú korlát megvigasztal:
tágas hit szűk gondolattal.
ott a szó oly ragyogó volt,
mert nem írott, *mondott* szó volt.

Pásztorokkal keveredni,
oázisba heveredni,
karavánnal elhaladni,
kávét, mósuszt, sált eladni,
mindig új ösvényre hágva,
városokba, pusztaságba!

Sziklás, keskeny úton éjjel
járni Háfiz énekével,
öszvérháton lovagolva,
a vezető úgy dalolna,
csillagokat ébreszteni,
rablóhadat ijeszteni.

Fürdővendég, korcsmavendég,
szent Háfizról elmélkednék,
lányok fátyla meglebbenne,
ámbrafürtjük ringna benne,
s mit a költő súgna lágyan,
fellobogna hurivágyban.

Tőle vajon ki sajnálja?
Ványadt ízzel teljék szája?
Tudd meg, hogy a költő verse
paradicsombeli kertbe
bekopog és ha belépett,
kér magának öröklétet.

ÁLDÁSHOZÓK

E *talizmán* karneol,
higgy, s szerencse felkarol.
Hogyha ónix-lapra rótták,
csókold rá áhítat csókját!
Bajt, rontást tovaterel,
bárhol állj, szent lesz a hely,
s ha törvénynek megfelel
vésete Allah nevének,
úgy tenni, s szeretni késztet.
Ez való az asszonyoknak:
e kőnek örülni szoktak.

Hasonlók az *amulettek*,
csak épp papírra vetettek,
így hát van hely írni böven,
nem úgy, mint csepp drágakőben,
s választhatnak igaz lelkek
jeligének hosszabb verset.
Férfiak ezt szíjra húzva
függni akasztják nyakukba.

Mindegy, a *felirat* mögött mi van;
mit mond, elég, ne is utalna másra,
így jó érzéssel mondhatod utána:
„Sajátom ez! Az én szavam!”

Abraxaszt nagynéha hordok!
Rajta tébolyban teremtett
arcok mutatják a Szentet:
szörnyű maszkok s vad koboldok.
Ha képtelenség beszédem,
hidd, ez van nyakamban éppen.

Pecsétgyűrűt igen nehéz kivésni,
tág eszme kell megférjen szűk helyen,
de színigaz mind, mi tiéd leszen,
a szó bevésve, s elméd már idézi.

SZABAD SZELLEME

Nektek sátrat, nekem meg a nyergem!
Ti kunyhókban a hazai telken!
Én vígan a messziségbe vágok:
fölöttem csak a csillagvilágok!

Kirakta szárazon-vizen
csillaggal az eget,
hogy gyönyörködve szüntelen
fölfele nézzetek.

TALIZMÁNOK

Isten földje napkelet!
Ő az úr nyugat felett!
Földmezők, északra s délnek
keze békéjében élnek.

Ő mindnyájunk Igaz Atyja,
mindenki jussát kiszabja.
Száz neve közül tehát fenn
ez szárnyaljon zengve! Ámen.

Ha a tévedés befont már,
értem nyúlsz, hogy kibogozzál.
Ha verselek, ha cselekszem,
vígy a helyes útra engem.

Járjon földi dolgokon bár
elmém, ez dicsőbb haszonnal szolgál.
Nem vegyül a szellem föld porába,
fölfelé tör, önmagába zárva.

A lélegzés kegye kettős: a friss lég
tüdönkbe jut, s kileheljük ismét.
Amaz nyomaszt, frissít emez;
az élet ily csudamód vegyes.
Áldd hát Isten nevét, amint
szorongat, s ha elenged, áldd megint.

NÉGY KEGYELEM

Örüljenek az arabok,
ha hosszú útra kelnek,
mert Allah is ezért szabott
számukra négy kegyelmet.

A turbánt, mely szebb fejfedő,
mint császár koronája,
a sátort, mely felszedhető,
bárhol lehet tanyája.

Egy kardot is, amely erős,
jobban véd, mint a várak,
egy dalt, mely hasznos, tetszetős,
a lányok erre várnak.

A kendőjéről dalolok,
azon elég virág van.
Ő tudja jól, nem nagy dolog,
s enyém marad vidáman.

Gyümölcsöt is, virágot is
tudok tálalni szépen.
Kívántok tanulságot is?
Új van belőle éppen.

VALLOMÁS

Mit nehéz eltitkolni? A tüzet!
Nappal a füst árulja el, a felleg,
éjjel a láng, a vörös szörnyeteg.
És nehéz eltitkolni a szerelmet:
fojtsd vissza vagy parázzson égjen,
villantja akkor is a két szem.
Legnehezebb a verset eltitkolni,
nem is kerül véka alá e holmi.
A költő ajkán frissen zeng föl,
őt még betölti mindenestől.

Gyöngy betűkkel kivitelezve,
hogy az egész világ szeresse.
Felolvassa nagy boldogan,
ha örömet, ha kint fogan.

ELEMEK

Hány elem kell keveredjen
a valódi büszke dalba,
hogy a köznép megérezze,
örömmel a mester hallja?

A dalban, úgy vélem én ma,
szerelem a legfőbb téma,
az ne legyen soha néma,
annál jobban hangzik néha.

Poharaknak csengjen hangja,
tündököljön bor bíborja,
szeretőknek, részegeknek
koszorúknak intsünk sorba.

Zengjen a dal trombitáról,
csörögjön a fegyver is benn,
ha szerencse fennen lángol,
hadd legyen a hősből isten.

Legyen még a gyűlöletben
gyakorlott a költő végül,
ami csúnya, túrhetetlen,
azzal verse sose békül.

Ha az ősi elemekből
versbe fogja ezt a négyet,
ő is, mint Háfíz, örökké
felvidítja majd a népet.

TEREMTÉS ÉS ÉLETRE-KELTÉS

Mi volt Ádám? Agyagdarab,
mit emberré dagasztta
az Úr, de bizony ott ragadt
még sok otromba rajta.

Az orrán át befúvatott
jó Elóhim-lehellet;
ettől már többnek látszatott,
mert, lám, prüszkölni kezdett.

De csak félig volt emberi
még feje, törzse, lába,
mígnem Noé - ez kell neki! -
a kupát föltalálta.

A sárkolonc nem tétováz;
nedvesedvén feléled,
miképpen téstát a kovász
dagaszt, mozgat, megéleszt.

Követvén, Háfiz, éneked,
és szent példádat látva,
jussunk, csendítve serleget,
teremtőnk templomába.

TÜNEMÉNY

Ha Phoebus mosolyog
rá az esőre,
szivárvány gyúl legott
tarkán ki tőle.

A ködből rám olyan
ív ragyog épp ki;
fehér ez ív ugyan,
mégiscsak égi.

Öregúr, ne is add
búnak az elméd:
fehér bár a hajad,
vár szerelem még.

AMI KEDVES A SZEMNEK

Domb az éggel ott miféle
tarkaságban olvad össze?
Elvakít a reggel fénye
ködpárával ötvöződve.

Sátrak azok drága nőknek?
Mind a vezír emeltette?
Vagy ünnepi - nászi - szőnyeg,
mert a Kedvest nőül vette?

Vörös, fehér, cirmos, pettyes:
oly szép, kerülget a sírás.
De mondd, Háfiz, hogy kerülhet
borús Északunkra Síráz?

Merthogy az a tarkaság ott
a földeken virágzó mák!
Csíkok, békés szomszédságok;
a hadistent megcsúfolják.

Bár virágok dísze várna
még az úton jólesően,
s esne rájuk valahára,
mint ma, nap sugára bőven.

KÉTFÉLE ZENE

Ha balra foly patak,
s fuvoláz Ámor,
jobbról vad hang szakad
Mars-trombitából;
az édes csábitás
balról a fülnek,
de harc-zaj harsonáz,
s nem üdvözülhet.
Most szól a fuvola
a harci zajban;
örület - hát csoda? -
lesz úrrá rajtam.
Hallom Ámor dalát
s a harsonákét;
téboly száll meg s hat át -
lehetne másképp?!

JELENBEN A MÚLT

A rózsára, liliomra
hajnalharmat hull a parkban,
mögötte a szikla orma
nyájas cserjével takartan,
lovagvár a tetejében,
lejjebb magas erdő zöldel,
enyhe lejtő ível szépen,
úgy békül a hegy a völgygel.

Csupa illat, mintha hajdan,
amikor még epekedtem,
még lantommal ifju dalban
hajnalfényvel vetekedtem,
még vadászdal szállt az égre,
erdő mélyén gyújtott lángra
kerek hangok teljessége,
ahogy szívünk megkívánta.

S mert örökké lesznek rétek,
találjatok vigaszt ebben,
amit egykor élvezétek,
az most másban hadd élvezzen.
Ne mondhassák, hogy talán mi
szánjuk mástól már e korban:
a gyönyört kell megtalálni
most és minden életsorban.

Így a dal Háfizra lel még
mindig, hogyha pihenő kell.
Illik is a napnak teljét
élvezni az élvezőkkel.

DAL ÉS SZOBOR

Alkosson bár testeket
a görög a sárból,
s ittasuljon lelke meg
a keze fiától:

nekünk nagyobb élvezet
Eufrátesz-árban
a folyékony elemet
gyúrogatni lágyan.

Csitul szívem tüze bent:
dal kel, ének érik.
Tiszta költő-kéz teremt:
víz is megkeményszik.

VAKMERŐSÉG

E világon mitől nő meg
az emberek kedve?
Szeretik a verset, főleg
dallá kerekedve.

Semmi homály, semmi bánat!
Költő sose féljen!
Mielőtt az ének támad,
kell hogy ő is éljen.

S így a versen át az élet
zengjen érc-szavával!
Költő szíve, ha nehéz lett,
megbékül magával.

NYERSEN ÉS NYÍLTAN

A versírás vakmerés!
Ne pöröljeteK.
Legyen víg, mint vérem, és
forrjon véreteK.

Inná minden perc levét
keseredve szám:
szerény volnék, mint ti - még
szerényebb talán.

Szerénység kell, ha a lány
bimbaja fakad;
gyöngéd hódítást kíván,
riasztja a vad.

S jó a szerénység, midőn
a bölcs szava szól,
s örökléten és időn
át kalauzol.

Fennhéjázás költeni!
S oly jó egyedül.
De csak jöjjön be, aki
nő s barát hevül.

Csuhád-csuklyád-nincs barát,
papolhatsz nekem:
sírba - vihet fürge szád,
szerénységre - nem.

Maszlagával megszalaszt
üres szólamod;
elnyűttem már régen azt
a talpra valót.

Ha a költő malma jár,
járjon is tovább.
Ki szavunkat érti már,
az meg is bocsát.

MINDENÜTT-ÉLET

Elemek közt a por egyik,
melyet könnyedén legyőzöl,
hogyha szép dalt dalolsz, Háfiz,
a szívednek drága nőről.

Mert mi küszöbét borítja,
drágább a por, mint a szőnyeg,
melynek szótt arany-rózsáin
Mahmud kegyencei ülnek.

Ha kapuja felől fújván
por-illata van a szélnek,
mósusznál is kedvesebb az,
s rózsaoaljnál is néked.

Port Északon nem találtam;
mindig oly sok ott a felleg!
Hanem a perzselő Délen
belőle épp elegendem lett.

De a kedves kapuk már rég
meg nem nyikordultak nékem -
gyógyíts meg te, sűrű zápor;
zöld-illatra vágyom éppen!

Ha dörögnek most a mennyek,
s fény van ott fönn szétömölve -
eső a szél-hordta vad port
mind lemossa most a földre.

S új élet sarjad ki tüstént,
szent erőktől átjárván;
sarjad, rügyezik és zöldell
minden itt a föld határán.

ÜDVÖZÜLT VÁGY

Csak a bölcsnek szól beszédem,
mert a tömeg gúnnyal várna:
az élők közt azt dicsérem,
kinek lánggalál a vágya.

Hűl a nászéd, amely nemzett,
és amelyben te nemzettél,
s ismeretlen érzés lep meg
csöndes-fényű mécsesednél.

Nem tart többé fogságában
a sötétség ölelése,
indulsz új vágytól ziláltan
magasabb egyesülésre.

Távolság se húz a földre,
röppensz, búverő igéz,
és legvégül fényre törve
sóvár pillangó, elégsz.

Halj meg és légy! - Érd el ezt,
engedd, hogy betöltsön,
vagy zavart vendég lehetsz
csak a sötét Földön.

Nád a cukrot termi, nem?
s létünk édesebb lesz.
Írónádam légy ilyen:
édes dalt csepegtess.

HÁFIZ-NÁME HÁFIZ KÖNYVE

*A szellem a vőlegény,
a szó az ara;
jártas vagy e frigy szerén
Háfizt áldva ma.*

MELLÉKNÉV

Költő

Mohammed Samszod-din, ó, vallj,
miért nevez büszke néped
Háfiznak?

Háfiz

Jogos az óhaj,
hogy tudd - felelek, ha kérded.
Mert, boldog emlékezetben
a Korán igéje bennem
változatlan, szentül élhet,
jámbor hitben egyre védhet,
s a napok szennye sem engem,
sem olyat nem ér, ki-mind itt
prófétai szót s jó magvat
úgy becsül meg, ahogy illik:
nekem ilyen nevet adtak.

Költő

Háfiz, halld a meglepett lényt:
nem térek ki az utadból,
mert akivel egy az eszménk,
hasonlítunk arra akkor.
Így hasonlítunk mi ketten:
szent könyveinkből, igyekvőn,
fenséges képet szereztem,
mint a kendők-szentje-kendőn
ott az Úrnak képe mása,
s csöndes lelkem - hű lakása;
dúl dac, rablás, keserítés:
a Hit - édes kedv-derítés.

PANASZ

Tudjátok, ördögök kire lesnek:
pusztán, közén falaknak s köveknek?
S leskelésük ha sikerre volna,
kit visznek magukkal a pokolra?
Ók a Hazugok, ők a Gonosz.

A poéta miért nem okos?
Ilyenekkel nem állhatna szóba!

De miért is ne bízna ezekben;
bármit tesz, mindig önkívületben!
Nem ismer határt önző szerelme,
kiúzi - a pusztaságba menne,
írodjék homokba jaja-verse,
hordják széjjel a szelek;
ő se érti, mit mekeg,
bármit mond, hiú ígéret.

Miért hát, hogy dala mégis élhet?
Ha a Korán ellen háborog!
Tanítsatok, törvény ismerői,
bölcesség s jámborság éltetői
kötelességre hú muszlimot.

Háfiz főleg bajt terjeszt meg önkényt,
Mirza a szellemnek tár vad örvényt.
Tűrjük ezt? Mondjátok, mit
tehetnénk?

FATVA

Háfiz, a költő jellemvonása:
olthatatlanul a szent igazság;
ámde itt-ott a törvény határán
túleső kis gyarlóság is olykor.
Hogy bizton járj, meg kell különböztesd
a kígyómérget s a teriákat -
de átadni a nemes cselekvés
gyönyörének boldogan magunkat,
s attól, mely nem hoz ránk, csak örök kint,
óvakodni éber értelemmel:
ez a legjobb módja, hogy ne vétsünk:-
A szegény Abu-Szuúd írta ezt.
Minden bűnét bocsássa meg Isten.

A NÉMET KÖSZÖNETE

Szent Abu-Szuúd, ezt jól eltaláltad!
A költőnek ilyenfajta szent kell,
mert éppen ez a törvény határán
túleső kis gyarlóság valódi
öröksége, amelyben merészen,
bánatában is vigadva héjáz.
Kígyómérget s teriákot:
egyformának nézi mind a kettőt,
egyik nem öl, nem gyógyít a másik.
Mert az igaz élet a cselekvés
örök ártatlansága, amelyben
senki nem árt, legföljebb magának.
S így az agg költő bizvást reméli,
hogy a hurik a Paradicsomban
megdicsőült ifjúként fogadják.
Szent Abu-Szuúd, ezt jól eltaláltad!

FATVA

Olvasta *Miszri* verseit a mufti,
gondos figyelme fonalára fűzte,
és így is vetette mindet a tűzre,
a szépen írt könyv meglobogva húnyt ki.
„Így vesszen - szólt a bíró, e hatalmas -,
ki *Miszri* módján szólna s hinne; tűzre
ezért csak őt *magát* semmi ne üzze:
a költő-tehetség osztója Allah;
ha bűnre jut poéta-érdemével,
ő intézze el dolgát Istenével.”

HATÁRTALANUL

Az tesz naggyá, hogy szünnöd nem lehet,
s hogy sose kezded, az a végzeted.
A forgó ég mása csak énekednek,
mindig egy benne a vég és a kezdet,
s amit a közép nagy hulláma hord,
az, ami még lesz s már eleve volt.
Zengő forrása gyönyörnek s daloknak,
hullámaid számolatlan szakadnak.
Örökké csókrakész ajak,
zuhogása szent muzsikának:
a torok örök szomja vagy,
jó szív, amely boldogan árad.

Ég s föld szakadhat a fejünkre,
Háfiz, csak bírjam versenyem
teveled! Kínon és kéjeken
osztozzunk testvériesen!
Úgy szeretni s úgy inni, mint te,
az lesz glóriám, életem.

S most zengj Dal! szívem tüze, gyulladj!
Te vagy öregebb, te vagy újabb.

UTÁNZÁS

Rímképletedbe majd beletalálok,
az ismétlés amúgy nincs ellenemre,
tartalmat, majd szavakat is találok;
és rímem nem szól másodjára csengve,
egy szó mindig más értelmében áll ott,
mint nálad is, Múzsák dédelgetettje!

Ahogy egy szikra felgyújthatta szerte
a cári várost - tombolnak a lángok,
szelüktől fel-felizzva, teret nyerve -
ő már kihunyt, száll csillagesarnokához -
úgy izzik, úgy kígyózik, szítva téled,
egy német szív most; tüze újraéled.

Vonz a kötött ritmus: a tehetség
fürdik benne, jól érzi magát.
Ám taszít, ha merő gépiesség,
maszk, amit tartalom nem hat át.
Bőrében a szellem is feszeng még,
új formát csak szándékolna, míg
a halott formával nem szakít.

ÁTLÁTSZÓ REJTÉLY

A jó tudósok, szent Hafiz,
misztikus nyelvnek mondanak,
s nem tudják, mit jelent e szó,
habár szakmájuk: a szavak.

Misztikus költő vagy tehát,
versed halandzsa nékik,
és tisztátalan borukat
a te nevedben mérik.

Misztikus vagy, mert egy sem ért,
nem érti, hogy - kimondjuk -
boldog vagy, noha nem hiszel!
Ezt nem veszi be a gyomruk.

INTÉS

Szidhatom őket, igazuk van mégis.
Fölfedezhettem volna én is,
hogy nem számít a szó egyedül.
A szó: legyező, A lapok közül
egy szép szempár villan elő.
Bűvös selyem a legyező:
az arcot ugyan elfedi,
de a lányt el mégse rejtheti;
mert ami rajta leggyönyörűbb:
a szeme a szemembe süt.

HÁFIZHOZ

Mit akar minden ember itt,
te már tudod s megérted:
vágy vet ránk portól trónusig
szigorú köteléket.

Úgy fáj, aztán oly mennyei;
ellene ki tusázik?
S ha az egyik nyakát szegi,
bátran kitart a másik.

Bocsáss meg, Mester, ha lehet,
hogy oly gyakorta botlom:
a mozgó ciprus szememet
magára vonja folyton.

Szeretkezőn a talajon
kúszó gyökér a lába,
dala susogó fuvalom,
mosolya mint a pára.

S mindez úgy leigáz, ha fűrt
csigázik fűrtre szépen,
s zizegve barnán szétterült
sűrűje leng a szélben.

Fehér homloka rád ragyog,
szívednek csitulásul,
s üde énekét hallhatod,
lelkednek édes ágyul.

S ha ráadásul kedvesen
mozog hozzá az ajka,
szabaddá bűvöl hirtelen,
hogy önként légy a rabja.

A lehelet nem lel hazát,
lélekhez száll a lélek,
s láthatatlan felhőzik át
lággy fűszerek a kéjet.

De kancsóért nyúlsz, ha kicsap
a tűz s elönt a lángja.
A csaposfiú fut, szalad,
tölt s újra tölt utána.

Szeme ég, szíve megremeg,
tanításodra éhen,
hogy, míg bor szítja szellemed,
okuljon bölcs igéden.

Megnyílik néki a világ
s a benső rend a lélek.
Álla pelyhedzik, keble tág,
s a gyermekből legény lett.

S mikor már titka nincs neked
világnak, szívnek egy se,
a gondolkodót készteted,
hogy értelmét kifejtse.

S hogy kegyei ránk folyjanak,
s hasznunk legyen a trónból,
a sahhoz is van jó szavad,
s a vezérhez is olykor.

Ily bölcs vagy, ily bölcs dalod is,
míg napról napra zendül.
Így vezetsz vígan a komisz-
szép életen keresztül.

ESK-NÁME A SZERELEM KÖNYVE

*Mondd nekem,
mit kíván szived?*

*Szivedé szivem:
tartsa meg.*

MINTAKÉPEK

Halld és eszedbe zárd
a hat szerelmes párt.
Szókép fellobban, szél fű, a vágyé:
Rusztam és Rudábé.
Közel egymáshoz, nem tudva:
Juszuf és Szulejka.
Szerelem, szerelmi kín:
Ferhád és Sirín.
Egymás megszállottja:
Madznún és Leila.
Öregen is nézett imádva
Dzsámil Buthainára.
Vágy édes hatalma:
Salamon és a Barna!
Ha mind eszedbe vetted,
meg nem inog szerelmed.

MÉG EGY PÁR

Igen, a szerelem dicső!
Szebb díj ugyan hol nyerhető?
Gazdag s hatalmas nem leszel,
de a nagy hősköz közel.
Vámikról s Azráról, akárha
prófétákról, úgy szól a fáma.
Szólni róluk többet nem is kell:
eleget mondunk a nevükkel.
Mit tettek, mit végeztek ők,
ki tudja? Igaz szeretők
voltak - ez elég felelet,
ha Vámikot s Azrát kérdezed.

OLVASÓKÖNYV

A könyvek közt legfurcsább könyv
a szerelem könyve;
figyelmesen elolvastam,
alig pár lap öröm,
füzetnyi keservek;
külön szakasz az elválás.
Viszontlátás - kurta rész csak,
töredékes! Bú kötetnyi,
nyújtva magyarázatokkal
véghetetlenül.
Ó, Nizámi! De a végén
rátalálsz a helyes útra:
megoldhatatlant ki old meg?
A szeretők, újra együtt.

Ő volt, szeme, szája, ő,
tüze, csókja megigézett.
Karcsú derék, dús csipő,
dísze Allah édenének.
Ő volt? Hol vagy tünemény?
Ő hát! Ő hullt a szívemre;
enyém lett egy percre, s én
övé egész életemre.

FIGYELMEZTETÉS

Fürtökbe is örömet
belebonyolódtam,
ilyenkor, mint te, Hafiz,
mindig gyöngé voltam.

Most a copfba font haját
föltekerve hordják,
sisakban indítanak
zsákmányszerző portyát.

Ám kit óva int az ész,
tőlük messze táncol:
kis hurkokba futni kész.
menekül a lánctól.

ELMERŰLVE

Micsoda göndör, csitri fej -
s ha aztán ebben a gyönyörű tenger
hajban dúskálok mind a két
kezemmel,
szívemet makkegészség önti el.
S ha csókolom az ajkat, homlokot,
folyton frissülök, folyton bágyadok.
Fésűm ötágú, hol áll meg az útja?
Visszatér a fűrtökhöz újra.
S nem búvik el a fül se, kedves,
s ez itt nem bőr, s nem hús, ugye,
oly különös jó, oly szerelmes!
Az ember, ha itt a keze,
itt szeretne mindig maradni,
gazdag fűrtjeid simogatni.
Így tettél te is, Háfiz: és mi csak
újrakezdjük a játékaidat.

AGGÁLY

A smaragdokról beszéljek,
mik díszítik ujjadat?
Néha egy szó sokat érhet,
gyakran jobb, ha néma vagy.
Azt mondom hát, zöld színükkel
felüdítik a szemet!
Azt meg nem, hogy félni is kell:
ülnek fájdalmas sebet.
Ámde! Itt van írva, tessék!
Mi adja hatalmadat!
„Lényed rejti veszedelmét,
mint az üdítő smaragd.”

A szabad dal, kedves, itt van
mind, szorong merev kötetben -
szálltak oda-vissza vígan
égi országban kötetlen.
Fog az idő óhatatlan
rajtuk kívül mindenén.
Ők legyenek halhatatlan,
örök, mint a szerelem.

GYENGE VIGASZ

Sírtam-zokogtam az éjjel,
mert hiányoztál.
Jöttek az éjszaka rémei, és én
szégyelltem magamat.
„Éjszaka rémei - mondtam -,
sírva-zokogva lelték,
holott máskor előttem
álomban suhantok el.
Nagy az én veszteségem.
Ne ítéljétek meg, akit
azelőtt bölcsnek mondtatok,
nagy csapás érte!”
Az éjszaka rémei
megnyúlt ábrázattal
elvonultak,
nekik édes mindegy,
bölcs vagyok-e vagy balga.

MEGELÉGEDETT

„Tévedsz, ha azt hiszed,
hogy a lány szerelemből a tied.
Én ugyan nem köszönném meg:
mestere a hízelkedésnek.”

Költő

Enyém, és nekem így a jó!
Mentségem is akad:
a szerelem önkéntes adó,
a hízelgés hódolat.

ÜDVÖZLET

Mekkora boldogság!
Ama földön járok,
hol Hudhud fut az úton!
Az őstenger megkövült
kagylóit kerestem a kőben,
Hudhud ott szaladgált
kitárva koronáját;
ingerkedve, kevélyen,
tréfált a halottal,
az eleven.

„Hudhud - mondtam -, bizony
szép madár vagy te.
Siess hát, búbos banka!
Siess, vidd hírül
a kedvesnek, hogy örökre
az övé vagyok.
Hiszen egykor
Salamon és
Sába királynője közt is
te voltál a kerítő!”

MEGADÁS

„Oly kedves vagy, s elenyészel,
elégsz, bár oly szép dalod?”

Költő

A szerelem, az emészt el.
Mert annyit mondhatok:
dalaim nehéz szívből szállnak.
Nézd csak a gyertyaszálat:
elenyészik, amint ragyog.

Kopár, magányos helyet keresett
a szerelem kínja magának;
s meglelte sivar szívemet,
az üresét: itt letanyázhat.

ÓHATATLAN

Ki mondhatná a madárnak,
a mezőn hogy néma legyen?
Vagy a birkának, ha nyírják:
viselje türelmesen?

Engedetlen vagyok tán,
ha gypjam göndörödik?
Nem! Az engedetlenségre
csak az olló kényszerít.

Ki tiltja, hogy fel az égre
küldjem az énekem;
s a felhőkre bízzam, a lány
hogy megbűvölte szívem.

TITOK

Hogy bámulnak, mert elértik,
kivel szemez így a kedves.
Bezzeg én, a cinkos, értem;
én tudom jól, mit jelent ez.

Tévedés, hogy szerelmével
mást is biztat, nem - csak egyet!
Jó emberek, kár a gőzért,
mindhiába epekedtek!

Áthatón azért tekintget
körbe ő, hogy megtalálja -
és engem egy újabb édes
együttlétre invitáljon!

TITKOK TITKA

„Nyomozzuk nagy buzgalommal
mi, anekdotavadászok,
hogy a kedvesed ki légyen,
sógorod is nincs-e már sok.

Mert szerelmes vagy te, látjuk,
tőled nem is irigyeljük,
a kedves hogy így szeressen,
azt azonban nem hihetjük.”

Keressétek, jó urak, fel!
Csak vegyetek észbe egyet:
megrémültök látva fényét,
túntén káprázatba estek!

Köntösét az Arafáton
Siháb ad-din levetette:
ne tartsátok azt bolondnak,
ki mint ő, úgy cselekedne.

Nincs nagyobb díj, ami rád vár,
mint ha nevedet kimondják,
akit imádsz, Őelőtte
vagy császárod trónusánál.

Ezért volt a legnagyobb kín,
mikor Madzsún, várva vesztét,
azt kívánta, a nevét hogy
Leila előtt ki ne ejtsék.

TEFKIR-NÁME ELMÉLKEDÉSEK KÖNYVE

*Néked zeng a lant most jó tanácsot.
Ki veszi hasznát? Csak az érdeemes.
A ferde fülben a legtalálóbbr
gondolat is gúny tárgya lesz.*

*Mért szól a lant? Hogy végre felfogd:
a legszebb ara nem mindig a legjobb.
De hogy közénk számláltass, mind a legszebb-,
mind a legjobbra szükség törekedned.*

ÖT DOLOG

Öt dolgot nem tesz öt, nem, semmiképp!
Hegyezd füled, és hallgasd az ígét:
A büszkeségnek nincsen jó barátja;
az aljas bárdolatlan, bárki látja;
nem vergődhet nagyra gonosztevő;
az irigy mindétig prédaleső;
a hazug nem lel itt meghallgatásra;
jegyezd meg ezt, ne bízzad senki másra.

ÖT MÁSIK

Hogy időm rövidebb legyen?
Tevékenykedem!
Mi hosszabbítja meg? Mi más?
A naplopás!
Mi fog adósságba verni?
Türni és heverni!
Ki az, aki nyer?
Csak aki mer!
Ki tündököl?
Aki nem adja föl!

Kedves a lány kacér pillantása;
férfinak, ha ivott, szeme lángja;
ha parancsolt, az úr köszönése;
ősszel a nap, ha rád süt a fénye.

De mindennél kedvesebb a szemnek,
ha egy szép kéz, mely szükséget szenved,
feléd rebben, kérő mozdulatra,
s amit nyújtasz, bájjal elfogadja.
Mily tekintet! mily beszédes hála!
Nézd meg, s mindig adni fogsz utána:

A Pand-náme szavai
lelkeinkből lelkezettek:
azt, akinek magad adsz,
tenmagadként kedveled meg.
Oszd a krajcárt, s ne arany
kincset halmozz egybe - másnak.
Rajta, becsüld boldogan
emlékednél többre mádat.

Kovácsműhelynél visz el utad éppen?
Maholnap tán ott patkolják paripád.
Kis kunyhót látsz amott a messzeségben?
Maholnap tán az rejti majd arád.
Szép, büszke ifjúval találkozol?
Maholnap tán vele párbajozol.
De azt az egyet biztosra veheted:
a szőlőtő csak jót forral neked.
A nagyvilág így kedvedre való,
a többit ismételni - mire jó?

Örülj, ha ismeretlen üdvözöl!
Köszönts úgy, mint régi barátodat.
Csak néhány szó - és már búcsúztok is!
Keletnek ő, te meg nyugat felé -
És hogyha utatok még összefut
valaha is, így szóltok boldogan:
Ő az! Igen! mint hogyha semmiség
volna a járt út vízen, szárazon,
és semmiség a sok napforduló.
Cseréljetek hát, és osztozzatok!
Újuljon meg a régi kötelék -
az első üdvözlés így ezret ér.
Köszönts tehát, ha bárki üdvözöl.

Hibáidat hánytorgatták
egyre-másra csak,
kinkeservvel kicsikarták
vélt igazukat.

Ha a jót is nézik benned,
segítik utad,
jobb dolgok felé terelnek
így barátilag;
a legjobbig eljutok, csak
éppen hamarabb,
elvár néhányadmagammal
a remetelak.
s mint tanítványt, az az áldás
és tapasztalat,
hogy a beismert hibázás
el nem vesz, csak ad.

Vennél ezt-azt, limlomot;
a tudás - felfuvalkodott.
Jobb, aki csöndben nézeget:
így épít a szeretet.
Sürgölődnél? Gondolj arra.
sok tudásnak sok az alja;
tapaszd füled más ajtóra,
s tudván rátalálsz - a jóra.
Így tér be hozzád a jó,
légy csak Istenben-való;
kit a szeretet gyújt lángra,
Isten bizton megtalálja.

Volt bennem becsület,
nem sokat ért,
kínlódtam éveket
éppen ezért.
Jó vagyok? rossz vagyok?
most mire véljem?
Döntöttem: csalhatok,
s jobb, ha szerényen;
ámde megingatott
végül a szégyen.
Legjobb a becsület,
gondoltam, mégis;
biztos a hozama,
még ha szerény is.

Vajh, melyik kapun jutottam
Isten városába? - kérded.
Hát ne kérdd! Csak ülj meg ottan,
hogyha sikerült betérned.

Bölcslet láthatsz, számost, erre,
és hatalmas oszt parancsot:
jó tanácsuk véd eszedbe -
tetterő a fő parancs ott.

S hogyha így telt hosszú élted,
hívásban szolgálva egyre,
tudd meg! nem lesz ellenséged,
sőt, számíthatsz szeretetre.

Még urad s parancsolód is
megtart emlékezetében:
így marad meg új is, ó is,
egymás mellett, lassan, szépen.

Hogy honnan jöttem? Ez kérdés csupán még,
utamat, azt alig gyaníthatom.
Ma s itt, a szép, derűs napon barátképp
találkozik öröm és fájdalom.
Mily boldogság, ha ketten egyesülnek!
Magányosan ki sírhat, ki örülhet?

Mindeneket szép rend hat át,
bár fölborulhat éppen;
büszkén és bátran kell tehát
az élet-útra lépniem.
Soká tartana tépni itt
a szárát száz virágnak;
legtöbbet mégis az veszít,
kit hamisnak találnak.

A nővel csínján bánjatok!
Görbe bordából alkottan, így nem
tehetted egész egyenessé Isten.
Eltörök, ha hajlítgatod,
s csak még görbébb lesz, ha békén hagyják.
No, jámbor Ádám, mi rosszabb hát?
A nővel csínján bánjatok;
a bordatörés keserves dolog.

Sorsunk rossz tréfa, semmi más:
ennek ez, annak az hibáz,
ez sokra néz, az többre les,
tétlen a Tud s a Jut se lesz;
s ha a balsors is közbeint,
viseljük, bár nem kedv szerint;

míg örökével összebékül
Nemkell úr, Nemtudomfi végül.

Élni ludas-játék nekem:
Ki léptét rőfre méri,
biz' egykettőre ott terem,
hol nem jó célba érni.

Lúdban ne lakna értelem?
Ne higgy az embereknek!
Egy hátrafordult hirtelen,
s intett, hogy visszamenjek.

Nem úgy e világon, ahol
csak törtetnek előre,
s ha egyik-másik elbotol,
hátra se néz a dőre.

„Megraboltak az esztendők, keserged:
az érzékek játéka íztelen lett,
a legdrágább tegnapi csacsiságra
gondolni, menni messzi tájra
nem használ; sem a becsületes élet
fentről elismert éke, a dicséret,
min örvendtél. Már munkád sem szerezhetsz
élvezetet, hiányzik hetyke merszed!
Marad-e még, mi nincs számodra veszve?”

Nekem marad! A szerelem s az eszme!

A tudós előtt megállnod -
nem lesz abból soha károd!
Ha tiéd a kínok kínja,
rögtön tudja, hol a híja.
S számot tarthatsz tetszésére,
hogyha eltalálsz végre.

Az adakozót átverik,
a fősvényt megfejik,
a nagyeszűt átejtik,
az értelmest elveszejtik,
a keménykedőt ködnek nézik,
a himpellért utolérják.
Hazugság? Jegyezd meg legott:
csapd be, aki becsapott!

Ha urad ma megdicsér is,
holnap feddés lesz a részed.
Ám, hű szolga, bármi ér is,
el ne rontsa jó kedélyed.

Örvend tán a semmiségen,
s nagy jónak feddés az ára?
Ha nem szegi kedved mégsem,
próbára tesz valahára.

S töletek is épp ezt kéri,
fő-fő emberek, az Isten.
Tenni, túrni, ahogy méri,
el nem csüggedni a hitben.

SODZSÁ SAHNAK

meg

A VELE EGYÍVÁSÚAKNAK

Míg zajlik ünnepünk,
csúcsára érve,
felzendül énekünk
pályád dicsére!
Nem vágyunk máshová,
míg benned élünk,
kívánjuk: élj soká,
és légy vezérünk!

A LEGFŐBB KEGY

Vad voltam, mint kevesen,
midőn uramra találtam,
s pár év múltán, kezesen,
úrnómre is rátaláltam.
Mindkettő próbára tett,
hűségnek is találtak,
ez is, az is szívére vett.
mint akik kincset találtak.
Nem szolgáltak két urat,
akik szerencsével jártak;
úr és úrnő jól mulat,
hogy mindketten rámtaláltak,
nekem meg jó csillag mutat
találni hozzájuk utat.

FIRDAUSZI

mondja

„Világ! gonosz s orcátlan vagy, tudom!
Táplálsz, nevelsz, és mindjárt meg is ölsz.”

Úgy gazdagodhatsz táplálékodon,
hogyha Allah kegyében tündökölsz.

Mert mi a gazdagság? Meleget adó nap.
Cirógat nincstelent, akárcsak léged, engem.
Örülne bár a gazdag olyan önfeledten
az életnek, ahogy a koldusok szoktak!

DZSELÁL AD-DIN RÚMI

mondja

Élsz, s a világ álmoként illan el,
utazásod célja sors-szabta hely;
hőséget, hideget nem bírhatasz maradásra,
s mi neked virul, hervad nemsokára.

SZULEJKA

mondja

Bájos vagyok tükröm szerint.
Sorsom vénülés, mondjátok ti mind.
Minden örök Isten elolt,
szeressétek egy percre bennem őt.

RENDZS-NÁME A ROSSZKEDV KÖNYVE

„Hol vetted ezt a nótát?
Mi szél sodorta hozzád?
Úgy szedted sorsod apróbb
limloma közt a taplót,
hogy hunyó üszköd újra
lángolni-élni gyúlna?”

Ne tűnjön lángja másnak
olcsó kis lángolásnak;
mérhetlen messze hányva
a csillag-óceánba,
ott sem kallódtam én el,
újjászült tiszta fénnel.

Fehér juhnyáj bolyongott,
hullámzottak a dombok,
pár komoly arcú pásztor.
szíves, jó gazda máskor,
nyugodt szív, hű tekintet,
úgy megszerettem mindet.

Az éji borzalomban
harcok veszélye lobbant;
a teve-szó a bódult
lélekbe s fülbe tódult,
s a hajcsárok goromba,
önhitt és hetyke hangja.

És vitt tovább a tág út
s mind szélesebbre tágult,
s örök menekülésnek
tetszett utunk a népnek,
a had mögött a kék folt;
tengerrel csalt az égbolt.

Nem találni rímkovácsot,
ki más rímét többre tartja,
hegedúst se, aki mások
nótájának hangot adna.

Meg sem is róhatni őket;
becsületünk el is vásik,
ha szemünkben mások nőnek,
élünk-e, míg él a másik?

S így találtam kiváltképpen
előszobákban is, itt-ott:
összekeveredve, szépen,
koriándert s egérpiszkot.

Vén az újat megutálta,
hogyha jól söpört is éppen,
emez viszont alig várta,
hogy az örökébe lépjen.

És ahol a népek alja
megveti a másik népet,
se ez, se az be nem vallja:
egy a cél, ha célba érnek.

S ahol önérzet volt a tét,
mindig az szólt megrovólag,
akinek csípte a szemét,
ha mások is számítottak.

Kit mindétig elkerül a bú,
szomszédja azt kínozni sose rest;
amíg hat s alkot a férfiú,
a többség megkövezné örömeit.
Ám hogyha fűbe harapott,
adakoznak és gyűjtenek:
ki élteben nem nyughatott,
hadd kapjon méltó sírhelyet,
így hoz saját fejére épp
szégyent a sok ökre:
felejtse el inkább, ostoba nép,
a jóembert örökre!

A hatalmat, rájöhetnek,
nem lehet kivenni bottal,
hát olykor kell, hogy csevegjek,
okosokkal, zsarnokokkal.

Mert az elnyomott fajankók
mellük döngették szünetlen,
s leigáz minket, ha van mód,
a korlátolt, a sületlen,

a bolondnak és a bölcsnek
hátat kell fordítanom hát,
ezek sohasem dühöngnek,
azok egymást kaszabolnák.

Szeretben s hatalomban
egyesülünk? Ez az eszme
napvilágot olt ki nyomban
s árnyékot hevít tüzesre.

Háfiz s Ulrich Hutten álltak
ily vértben, ellenszegülve
barna s kék színű csuháknak;
az enyémekek meze szürke.

„Mondd az ellenség nevét még!”
Hadd maradjon ismeretlen:
ráfiztettem épp eléggé
erre a gyülekezeten.

Ha a jó a talpköved,
sohasem csepüllek,
sőt, ha jótett jót követ,
lelked nemesül meg!
De ha sövényvel veszed
körül a sajátod,
vígán élek, s nem leszek
semmiképp kijátszott.

Minden ember jó tehát,
s jó maradna váltig,
ha nem folytatná tovább,
mit kezdett a másik.
Úton járja ez a szó,
mit ne is tagadjunk:
ha egy helyre, úgy való,
együtt is haladjunk.

Hol amaz áll, hol emez,
elénk akadálynak.
Szerelemhez nem keres
senki cimborákat,
pénzt s becsülést csak magunk
zsebelnénk be folyvást,
s szít a bor, bizalmasunk,
végül meghasonlást.

De hisz Háfiz is beszélt
erről hajdanában,
ő is törte a fejét
ily ostobaságon.
S miért szaladnál csak úgy
világgá, barátom?
Egyszer, ha rád jár a rúd,
légy legény a gáton.

Mintha múlhatnék a néven,
mi csak némán tud virulni!
De a szép Jó drága nékem,
mely Istenből alakul ki.

Szeretek, kell is szeretnem:
nem gyűlölök; mért gyűlöljek?
Hajlok erre is, de menten
tömegeket gyűlölök meg.

Ám, hogy ismerd jobban őket,
nézd, mi helyes, nézd, mi árthat;
nem helyes föltehetőleg,
mit ők pompásnak találnak.

Mert a helyes út szerintem
az elmélyült, teljes élet,
s alantas a célja minden
szemfényvesztő kertelésnek.

Bár egy úr, ki névre Szűrő,
Fúróban cinkost szerezhetsz,
s hozzájuk szegődve, Dúló
mint nemes szív tetszeleghetsz!

Hogy naponta új sütetben
halljuk hírét új dolognak,
s rontást szórjon a szivekben
szerte az, mi szórakoztat.

Ezt óhajtja mind a honfi,
maradiak és modernnek,
csak a kis dal mer csipogni:
így volt, s így kell lenni ennek.

Neve Madzsnún - hogy is mondjam...
bolondnak nem bolond éppen;
dühötök fejemre vontam
magam dicsérvén e néven.

Duzzadt keblem ha kiárad
végét vetvén búnak, gondnak,
ne mondják, kik arra járnak:
kötelet már a bolondnak!

Az okosabb láncra verve
sorvad el, ha fog az átok;
mintha csalán csípne egyre,
hogy hiába bámuljátok.

Jöttem-e tanácsadónak,
hogyan kell hadat viselni?
korholtalak-e utólag,
ha békét kötöttetek ti?

S néztem, míg merült a háló,
a halászra mozdulatlan.
s szögmérőt tukmálni rá jó
asztalosra nem akartam.

De ti beleszóltatok, lám,
abba, mit tudok, mi részem,
s a Természet gondja folytán
már sajátom lett egészen.

Hogyha volna ily erőtök,
szánjátok más feladatra!
De ha művemnél időztök,
tudni kell: ő így akarta!

A VÁNDOR LELKI NYUGALMA

Kár az aljasság miatt
jajra nyitni szádat:
nincs ennél hatalmasabb,
bármit prédikálnak.

Bántatlanul bontja ki
erejét a rosszban,
a jót tönkretetheti,
ha épp kedve szottyán.

Vándor! Meg nem állítod -
mi haszna dohogni?
Forgószél, vagy sár, piszok -
hagyd csak kavarogni.

Ki kér olyat a világtól,
miben a világ hiányt lát,
mit vár, oldalt s hátranézve,
tétlen napja nappalán át?
Jó szándék, iparkodás csak
sántikál, míg fut az élet,
s ami kellett volna hajdan,
a világ ma adja néked.

Talán hiba az öndicséret,
de ha jót tesz, dicséred önmagad;
s ha fennhéjázó volna is beszéded,
a jó végtére mégis jó marad.

A bölcs csak tartsa bölcsnek, balga,
magát: ne rontsd el örömét!
Hogy a világ ha bármit adna,
balgán a szélbe szórja szét.

Szájból fülbe jutva, mondd,
van-e tisztos nyereség?
A hagyomány, te bolond!
józan észnek kergeség.
Ím, megítélem tettet:
A hitnek béklyói közül
az értelem ment egyedül -
kár hogy már elvetted.

Francúzzkodva, briteskedve,
németkedve, taljánkodva
mindnek ahhoz volna kedve,
ami néki hasznot hozna.

Elismerés soha nincsen
se az egynek, se a soknak,
abban mesterkednek minden,
hogy legfennem ők ragyognak.

A deréknek, semmi kétség,
akad holnap jó barátja,
csak ma még a hitvány népség
számítását megtalálja.

Aki három ezredévről
nem képes, hogy számot adna,
ki nem talál a sötétből,
vakon élhet, napról napra.

Hajdan, hogyha a szent Koránt citálták,
mondták, mely szúra hányadik sora,
s mint illik, a muszlimok úgy találták,
hogy lelki nyugalmuk mindig jókora.
Új derviseink ma összekevernek
újat s amin ül nagy idő pora.
A zűrzavar naponta terjed,
ó, szent Korán! Ó, nyugalom kora!

A PRÓFÉTA

mondja

Bosszant tán, hogy Mohamednek Isten
kegyéből jut béke, szeretet?
Keress hamar jó gerendát itten,
s csomózz reá kenderkötelet:
Akaszd föl magad, de tartson ám!
S meglásd, dühöd csillapúl, komám!

TIMUR

mondja

Hazug csuhások, nem tetszik talán
a felviharzó gőg szivemben!
Ha Allah féregsorsra szán,
féregnek is teremt meg engem.

HIKMET-NÁME BÖLCS MONDÁSOK KÖNYVE

Talizmánt teszek mindenhová e könyvbe,
egyensúlyt teremtek veled.
Ki hívő tűvel szúr bele,
jó szó derítse mindenütt öröme.

A mai éjt, mai napot
csak arra kérd,
amit a tegnap is adott.

Ki leggonoszabb korban jött világra,
az a gonoszt is jónak találja.

A könnyűséget az érti,
aki feltalált és eléri.

Örök a tenger sodra.
A föld nem korlátozza.

Mért rémít minden pillanat? -
Az élet kurta, hosszú a nap.
A szívemet vágy űzi, de
nem biztos, hogy az Ég fele;
mégis folyvást mennie kell,
s főként magától szökne el.
A kedves keblén megpihen,
s ha nem is tudja, ott a Menny.
Tovább sodródik, messze, el,
s mindig *egy helyen* vesztegel;
Bármire tör, ha vesz, ha kap,
a saját bolondja marad.

Ha sújt a sors, ezzel azt üzeni:
Tartózkodóbb légy! Fogadj szót neki!

Még nappal van, még munkálhat, ki él.
Mit sem tehetünk, mihelyt itt az éj.

Mi dolgod e Földön? Már kész ez a Föld,
a Teremtés Ura mindent kiötölt.
Eldőlt a te sorsod, megszabva a mérték,
megkezdted utad, hát érd el a végét:
a könny meg a bú nem másítja meg,
s egyensúlyodból a földre kivet.

Sors-sújtott panasza szól:
gyógyír és remény sehol,
mégis lehet gyógyító
egy-egy jóbaráti szó.

„Milyen sutaság volt, ügyetlenség
így fogadnotok a szerencsét!”
A lány nem bánta, ennyit mondhatok,
mert még jó párszor meglátogatott.

Örökrészem csoda tág, csoda bő!
Az idő az enyém, szántóm az idő!

Ha jót teszel, tedd csak a jóért!
Ezt gyermekednek add tovább;
s ha gyermekednél kár a szóért,
majd megszívleli unokád.

Anvari mondja, fejedelmi férfi,
ki szív és elme titkát egyként érti:
mindenkor s mindenhol legtöbbit ér,
ki nyíltan ítél, s mással összefér.

Dühöngsz ellenségedre?
De hisz barátod hogy lehetne,
ki lényed, s ahogy létezel,
szemrehányásnak fogja fel?

Butának találom szörnyen,
midőn buták a bölcsnek mondják,
hogy történelmi időkben
ne hordja magasan az orrát.

Ha Isten oly rossz szomszéd volna,
mint mi, nem úsznánk meg mi sem,
de Ő csöppet sem bánja, hogyha
mindenki olyan, amilyen.

Kelet költői - tagadni nagy kár -
nagyobbak nálunk, nyugatiaknál.
Csak egyben vagyunk jobbak náluk:
ahogy kartársainkat utáljuk.

Mindenki győzne mindenki ellen,
ezt tudta mind, ki e Földön élt.
Legyen hát mindenki kegyetlen,
de persze csak abban, amihez ért.

Ránk férne az Isten kegyelme!
A légy a sassal versenyezne.

Ha az irigység étket hajszol,
saját éhségével lakasd jól.

Hogyha tiszteletre vágyunk,
modorunk szűrős legyen.
Mindenre sólyommal vadászunk,
csak vaddisznóra nem.

A rám törő papoknak
ugyan már, mi segít?
Mit egyenesen fel nem fognak,
görbén sem érthetik.

Egy hőst vidám lélekkel feldicsérni
az tud, ki maga is babérra tört.
Az ember értékét senki sem érti,
kit hőség és fagy nem gyötört.

Ha jót teszel, csak tedd a jóért,
hisz úgysem marad meg neked;
s ha megmarad is, kár a szóért,
mert elveszíti gyermeked.

Gaz rablók elől rejtse el, míg lehet,
aranyad, távolléted és hited.

Hogy hallhatsz annyi bölcsességet,
és balgaságot, akármerre mégy?
A legifjabbak folyvást szajkózzák a vének
igéit, s azt hiszik, hogy az övék.

Vigyázz, ha már-már rabul ejt
az ellentmondás csábítása,
a bölcs tudatlan lesz, mihelyt
tudatlanokkal száll vitába.

„Az igazság mért rejtezik
vak mélységbe, tág messzeségbe?”

A megértés késlekedik!
Ha értenénk, amikor kéne,
velünk volna, egészen itt,
nyájassága és kedvessége.

Hol köt ki adományod?
Jobb, ha nem kérdezed!
Vesd a vízbe kalácsod,
s jól jön valakinek.

Pókot öltem, utána mégse hittem,
hogy tettemre rábólinthatok.
Mint nekem, neki is adott
egy részt e napokból az Isten!

„Éjünk sötét, Isten fényben delel.
Nálunk akkor mért nem így rendezte el?”

Mily tarka társaság!
Az Isten asztalánál ellenség, barát.

Fukarnak mondtok. Adjatok
bármit, amit szétszórhatok.

Aki e tájra kíváncsi,
annak tetőre kell mászni.

Ki hallgat, félnie sem kell.
M megbújhat nyelve alatt az ember.

Egy úr, ki két szolgával él,
jól ápolt nem lehet.
Nincs ház, melyben két nőszemély
rendesen sepreget.

Kedveskéim, rossz új szokás
így szólni: „Férfi, nő.”
Mondjátok, mint Ő mondta volt:
Ádám és Éva ő.

Kínt és tudást Allah kegyelme
szétválasztott s volt rá oka.
Minden beteg kétségbeesne,
ha ismerné baját, mint orvosa.

Mindenki balgán biztos önmagában,
s magát dicséri idelent!
Ha iszlám odaadást jelent,
iszlámban élünk-halunk mindahányan.

Új házat épít, ki megszületett,
s ha meghal, átengedi másnak.
Ez másként lát neki a folytatásnak,
és senki sem építi meg.

Szidhatja, ki házamba lép be,
mit bevezettem itt sok éve
de kapum előtt legyen csendben,
hogy egyáltalán bevezessem.

Tessék ez a kis ház,
Uram, teneked,
épülhet nagyobb is,
de nem becsesebb.

Élvezd a biztosságod,
mit semmi sem fenyegethet,
vigyáz rá két barátod:
daloskönyv, boros serleg.

„Lokmán, a rút mit alkotott,
Mily szellemi csodát!”
Mi édesít? Hiszen tudod:
a cukor, nem a nád.

A Földközi-tengert Kelet
nagyszerűen szelte át;
Csak ha Háfízt ismered,
akkor érted meg Calderon dalát.

„Mért ékesítéd egyik kezed
buzgóbban, mint neki járna?”
A bal kezünk mit is tehet,
ha a jobb fel nem cicomázza?

Ha Mekkába terelnék is
Jézus Krisztus szamarát,
ott sem lényegülne át,
hisz számár maradna mégis.

Megtaposva a sár
terjeng, össze nem áll.

De ha erővel csapdosod,
formát ölt, szilárd alakot.
Ily téglát láttál, én is láttam:
vályognak hívják Európában.

Jó emberek, búsulni kár itt!
A hibátlan tudja, ha más hibázik;
ki hibázik, az érti, mert tanul,
hogyan tett más hibátlanul.

„Tömérdék jót kaptál, s te nem
köszönted meg - ez érthetetlen!”
Emiatt nem fáj a fejem,
hisz adományuk él szívemben.

Jó hír, jó különbségtétel
a dolgok közt: ennyit érj el;
elpusztul, ki többre tör.

„A szenvedély szilaj hullámverése
rendíthetetlen földre ront, hiába.”
Költői gyöngyeit partra dobálja,
s ez már az élet nyeresége.

BIZALMAS

Meghallgattál pár páriát,
még hogyha ez ártott is neked;
ez a jó ember keveset kívánt
és nem is veszélyeztetett.

Vezír

Az a jó ember keveset kívánt,
de ha meghallgattam volna, hát
elvész és bevégeztetett.

Bár rossz, van rá példa, nem kevés,
hogy Igazságot vonz a tévedés;
a szép asszonyt ki kérdi meg,
hogy tévelyegni mért siet?
Ám ha Tévedés úr igazságot üzne,
az Igazság-asszony azt ne tűrje!

Tudd meg, bosszant módfelett,
hogy annyi a költő s egyre zengnek ők!
A verselést ki fojtja meg?
A verselő!k!

TIMUR-NÁME TIMUR KÖNYVE

A TÉL ÉS TIMUR

...És a tél kemény haraggal
körülvette akkor őket.
Jéglehelletét suhintva
mindre, rájuk uszitotta
egymásttépő szeleit.
Fagyfogú viharainak
hatalmat adott felettük
s Timur udvarába szállva
fenyegetve így kiáltott:
Boldogtalan! lassan, halkan!
jogtipró, kegyetlen zsarnok.
Meddig kell meg a szíveknek
lángjaidban perzselődni?
Ha szellem vagy, átkozottak
közt egy, én volnék a másik.
Vén vagy? én is! Megmeresztjük
hát az én embert és a földet.
Márs vagy? Én pedig Szaturnusz,
bajtjelentő csillagképek
és együtt borzalmasak.
Lelket ölsz és megfagyasztozod
a légment: nos, szeleim még
nálad is jéghidegebbek.
Vad seregeid hívőket
gyötrennek ezernyi kínnal:
nos, ha én jövök, csak akkor
lesz fogak csikorgatása!
És bizisten - nincs bocsánat!
Isten lássa, mit hozok rád!
Istenemre! fagyhaláltól
meg nem menthet, Vén, a tűzhely
paraszának perzselése,
sem december semmi lángja.

SZULEJKÁHOZ

Hogy illattal hízelegve
földerítse kedvedet,
tűzhalált ezernyi zsenge
rózsabimbó szenvedett.

Hogy legyen apró üvegcséd,
mely a jó szag otthona,
s mely karcsú, mint ujjhegyecskéd,
egy világ veszett oda.

Életösztönök világa,
teljében duzzadva, mely
a bülbül édes dalára
szerelmet sejtőn figyel.

Több gyönyört nyerünk mi rajta,
fáj-e hát a fájdalom?
Nem falt föl Timur uralma
számtalan lelket vajon?

SZULEJKA-NÁME SZULEJKA KÖNYVE

*Azt álmodtam az éjszaka,
hogy a Hold az égen áthalad;
de látom, ahogy felébredek,
észrevétlen fölkel a Nap.*

HIVOGATÓ

A naptól hiába szöksz te:
mert a napot, mit találhatsz,
mánál jobbnak úgyse látod;
de ha itt kedvedre várhatsz,
hol kerülöm a világot,
hogy hozzám több szál kötözze,
megbújhatsz, s leszek a társad.
Ma a ma, más nap a másnap,
mert ami lesz s ami letellett,
nem visz el s nem vesztegelhet.
Ó, maradj hát abban, édes,
mit te vagy csak adni képes!

Hogy Szulejkát elbűvölte Juszuf,
nem meglepő;
ifjú volt és az komoly vonzerő,
szép volt, sőt, bűvöletesen szép,
s mert Szulejka is: egymást boldoggá teheték.
De azt, hogy te, aki jöttömre oly régóta vársz,
az ifjúság sugarával szemedben
nézel rám, szeretsz és boldoggá teszel engem,
azt dicsérje hát énekem,
neved örökre Szulejka legyen.

Most, hogy neved Szulejka lett,
nekem is kell valami név, nem?
Ha dicsérni akarnád kedvesed,
Hátem! szólíts ezen a néven.
Ez csak afféle ismertetőjegy,
nem vagyok öntelt és pimasz;
ha valaki magát Szent Györgynek
nevezi, nem hiszi, hogy tényleg az.

Hátem Thai, aki mindent odaad,
ínségemben nem lehetek.
A költők közt a leggazdagabb,
Hátem Zograí, inkább ne legyek.
De azért ezt a két személyt szem
előtt tartani nem fölösleges,
kapni-adni, mindent és egészen:
a legnagyobb öröm ez.
Felüdülni egymás szeretetében
a Paradicsom gyönyöre lesz.

HÁTEM

Tolvajt szült az alkalom? Nem.
Ő a tolvaj, a hamis;
mert ellopta a szivemben
megmaradt szerelmet is.

Néked adta által éltem
tiszta hasznát teljesen,
s koldusbotra jutva, létem
csak kegyedből tengetem.

De karbunkulus szemedben
látom irgalom nyomát,
s a sorsot, mely pártol engem,
áldom, míg karod fon át.

SZULEJKA

Én, kit üdvözít szerelmed,
az alkalmat nem szidom;
annak, amit tőled elvett,
szívből örvendek bizony!

És mi szükség lopni vajjon?
Add önként nekem magad;
ha kell, örömet bevallom:
igenis, megloptalak.

Mit szívből adtál te nékem,
lesz dicső hasznodra még;
átadom nyugalmam, éltem
kincsét bizvást, mind tiéd.

Ó, ne játssz! Nem vagy te koldus!
Nem kincs tán a szerelem?
Ha öllelek, nincsen oly dús,
aki versenyez velem.

HÁTEM

Nem téved el az, akit hajt szerelme,
egét bármily sűrű felhők borítják.
Ha Leila és Madzsún életre kelne,
én mutatnám meg a szerelem útját.

Becézlek, kedvesem - ez a valóság?
Az isteni hang csendül, hallod ám!
Lehetetlennek látszanak a rózsák,
és felfoghatatlan a csalóány.

SZULEJKA

Az Eufráteszen hajózva,
aranygyűrűm ujjamat
elhagyva hullt a folyóba,
nemrég adtad azt magad.

Ezt álmodtam. Felparázslott
már a hajnal, túl a fán.
Szólj, te költő, szólj, te látnok!
Jósáalom volt ez talán?

Hátem

Megmagyarázom, ha jós-e!
Nem meséltem már neked,
hogyan a velencei dózse
az árral mint vált jegyet?

Ujjadról gyűrűd eképp lett
az Eufrátesz birtoka.
Ó, ha zeng száz égi ének,
szép álom, te vagy oka!

Számomra, ki Indiákról
jöttem Damaszkuszba, s itt
új karavánnal a távol
várt, a Vörös-tengerig,
e terasz, pagony s folyópart
lesz, mit eljegyzel velem;
itt, míg életünk s a csók tart
lelkem néked szentelem.

SZULEJKA

Olvasok a férfiszemből.
„Szánj meg!- kérlel -, úgy imádlak!
Úgy kívánlak, majd megőrjítl!”
Mindezt ismerjük mi, lányok.
Ámde mindez meg nem érint,
mindez nékem mit se számít.
De a te tekintetedtől,
Hátem, fölragyog a nap.
Mert az így szól: „Tetszik nékem,
ahogy semmi más nem tetszik.
Liliomot láttam, rózsát,
s mind, mi kertek dísze, éke,
mirtuszt, ciprust, s ibolyát is,
mely díszére nőtt a földnek,
s mily csodás a föld e díszben!
Ámulunk, amerre nézünk.
Gyógyít s üdvözít e látvány,
és a gyógyulás oly édes,
hogy a kórt visszakívánjuk!”
Szulejkára így tekintesz,
és gyógyulva megbetegszel,
s betegségbe esve gyógyulsz.
Úgy nézel, úgy mosolyogsz rá,
mint semmire a világon.
És Szulejka érzi, mit mond
tekinteted: „Tetszel nékem,
ahogy semmi más nem tetszik.”

GINGO BILOBA

E keletről gondjaimra
bízott fának levele
a tanult főt okosítja,
titkát fejtetvén vele.
Egyetlen élő levélkét
látunk kettéválva mi?
Vagy kettőt, mik eltökélték:
egynek fognak látszani?
E kérdésre, mit megoldott
elmém, választ így adok:
nem sejteti-e dalom, hogy
egy s mégis kettős vagyok?

SZULEJKA

Mondd, te száz dalt is faragtál,
ennek-annak szállt szavad már,
cirkalmazta önkezed,
lett aranyló díszkötése,
pont s a vessző mind kitéve,
kész a csábos sok kötet!
Ezt ha kapta bárki kézbe,
nyerte már szerelmedet?

Hátem

Nos, tüzes szemek bogára,
ajkak elragadtatása,
vakító fehér mosoly,
íj-szemöldök, nyak s a keblek,
kígyó-fürtök körbevettek:
mind szünetlen ostromolt!
Híred hozták e szerelmek,
bár Szulejka még sehol!

SZULEJKA

Nézd, ott a Nap! Micsoda látvány!
A holdsarló öleli át.
Te megfejthetnéd e talányt tán:
mondd, ki adta össze e párt?

Hátem

A szultán: ő adta e jelben
össze e fényes égi párt,
hogy kitüntesse a seregben
vitézei legjobbját.

S gyönyörünk képe is ez ábra!
Ez is mi kettőnkre mutat.
Napodnak hívsz: jöjj hát, te drága
hold, és öleld át napodat!

HÁTEM

Jöjj kedves, jöjj! Tekerd sapkámra lágyan,
csak kezedből, a tulbend úgy a szép.
Abbász sem látta trónján, Perzsiában
tetszetősebbnek turbános fejét.

Sándor homlokát is tulbend övezte,
hullott vállára egy pár szép szalag,
s tetszett, aki a trónuson követte,
ez a felséges dísz mindannyinak.

Tulbend díszíti császárunk fejét is,
csak koszorúnak mondják. Egyre megy!
Gyöngy s drágakő! De a szemnek, ha szép is,
azért a muszlin csak sokkalta szebb.

Kedves, azt az ezüstös szűzi tisztát,
csavard fejemre azt a szalagot!
Mi a fenség? Jól tudom én a titkát!
Rám nézel, s mint ő, olyan vagyok.

HÁTEM

Kevés csupán, amit kívánok,
épp mert minden tetszik nekem,
s e kevésért mióta már, hogy
a világban kedvem lelem.

Kocsmában vígan üldögélek,
és szűk házamban is vigan.
De hogy eszembe jutsz, a lélek
kifut belőlem, s ellovan.

Szolgád legyen Timur, a nagy kán,
parancsod várja vad hada.
Kínálja rubinját Badakhsán,
a türkizét Hyrkánia.

Mézédes szárított gyümölcsöt
küld Bokhara, és egy halom
verssel hódolnak messze költők
szamarkandi selyemlapon.

Olvasd, kedved fog benne telni,
amit Hormuzban írok itt,
hogy az egész kereskedelmi
élet teérted működik.

Hogy bráhmán-földön, Indiában
hogy dolgozik seregnyi ujj,
s majd Hindusztán mesés világa
kelmén, selymen neked virul.

A kedveseknek fényes ékül,
feltúrva torda-medreket,
földből, kavicsból, törmelékből
gyémántot mostak teneked.

Hogy a bátor bűvár a drága-
gyöngyök kincsét hogy szerzi meg,
s a szigorú értők dívánja
hogyan tüzi aztán föl neked.

S ha hozzátette mindezekhez
Baszra tömjénjét, fűszerét,
minden, ami a földön kedves,
indul a karaván feléd.

De ezek a pompás királyi
javak csak elvakítanak.
Boldogságot nem tud találni
két szív, egymásban élve csak.

HÁTEM

Néked adni tán haboznám
Szamarkandot, Bokharát
ajándékol, aranyos lány?
Utcák sorát, mámorát.

Adná ő is, kérdd meg egyszer
a császártól, édesem!
Fénylőbb, bölcsőbb bár ezerszer,
de nincs benne szerelem.

Felséges úr! Ily ajándék
tőled nem telnék sosem!
Hisz nem láttál ilyen lányt még,
s nem vagy, mint én, nincstelen.

HÁTEM

A szépen írt,
ékes aranyszegélyes,
hivalkodó lapokat
megmosolyogtad,
elnézted, szerelmeddel
és tőled lett sikeremmel
hogy kérkedem,
elnézted, hogy magamat dicsérem.

Öndicséret! Büdös az irigynek,
de barátoknak jó szagú
s a magunk orrának is.

Nagy az életöröm,
nagyobb örülni életünknek.
Ha te, Szulejka,
bőséggel boldogítasz,
mint labdát, felém
dobod a szenvedélyed,
hogyan elkapjam,
és visszadobjam
felkínált éneket,
ez, ez a pillanat!
És máris elszakít
tőled a frank vagy az örmény.

De napokba telik,
évekbe, hogy újrateremtsem
nagy tékozlásaidat sokezerszer,
szétszálazzam boldogságom tarka zsinórját,
melyet ezer szálból
fontál te, Szulejka.

S itt a viszonzás:
a költő gyöngyszemei,
szenvédélyed
heves hullámverése
vetette az élet
sivatag partjára őket.
Vékony ujjal
finoman szemelve,
felfűzni drágaköves
aranyéknak.
Tedd a nyakadra,
tedd kebeledre!
Szerény kagylóban érett
esőcseppjei Allah úrnak.

Vágyra vágy, órára óra,
szóra szó és szemre szem.
Csókra csók, sóhajra sóhaj,
és boldogság, szüntelen.
Este, reggel, reggel, este.
De te érzed, hogy dalomban
titkos gond van: bár lehetne
részem Júszuf bája, teste,
hogyan szépséged viszonzom.

SZULEJKA

Üldöző-e, üldözött-e,
rab vagy zsarnok, vallja rég:
föld fiának legfőbb üdve
mégis a személyiség.

Tűrhető lesz minden élet,
lényeged ha megmarad;
elbírsz minden veszteséget,
amíg az vagy, aki vagy.

Hátem

Meglehet! s ha vélik, véljék -
én hadd éljek más hiten:
földnek minden üdvösségét
Szulejkában meglelem.

Míg magát rám tékozolja,
addig büszkén vagyok én -
ha magát elvonta volna,
magamat elveszteném.

Hátemnek már vége volna,
de átváltom sorsomat,
s már átlényegültem abba,
kit kegyébe most fogad.

Így leszek, ha nem is rabbi
- erre nem visz rá a vágy -,
de Firdauszi, Mutanabbi,
vagy a császár legalább.

HÁTEM

Aranymíves pici boltján
tarka lámpák lángja röpköd:
széplányok körberajongván
a már őszbehajló költőt.

Lányok

Váltig csak Szulejkát zenged!
Mi meg őt el sem viseljük.
Nem teérted, csak a versek
miatt kell őt irigyelnünk.

Volna csúfok-csúfja bár ő,
szépek szépévé avatnád,
de mi már agyonolvastuk
Dzsámil s Buthaina kalandját.

Mi ne lennénk szépleányok?
Nekünk is festmény dukálna!
S ha olcsón meg is csinálod,
szép kis summa jár utána.

Hátem

Jer Barnuska! arca rávall:
minő kis kerek kecses fő,
fésűkkel, copffal dicsekvő,
mint mecset a kupolával.

Jösszte Szöszke! te legnettebb,
akin minden helyre, tünde,
joggal jutnak hát eszünkbe
rólad karcsu minaretek.

S ott te, hátrébb! Szemed fénye
nyilait kétfelé szórja.
S mindkettővel visszaélsz te,
jobb veled nem állni szóba.

Egyik szeme hunyni látszik,
csillagfényét pajzs takarja,
az alól kacsint a selyma;
annál komolyabb a másik.

Ha az horog, sebet ejtő,
gyógyítója ez a sebnek.
Csak az boldog, ki ily kettős
tekintettel delejezhet.

S minden nőt így szöve dalba
sorra zenghetném szerelmem:
mert titetek magasztalva
Úrnőmet is ecseteltem.

Lányok

Költőnek az jó, ha szolgál,
hiszen hírt csak így szerezhetsz;
de jól főleg úgy megy dolga,
ha Hölgye is lantot penget.

Szebb dalokra volna képes,
mint amik nekünk adattak?
Dehát éppen ez a kétes,
hogy ő titokban dalol csak.

Hátem

Ki tudja, hogy s mint csinálja?
Nem is sejtitek, mi mély.
Átélt dalnak szökken árja
ajkán - igaz költemény.

Költőként ti soha ötlet
meg se közelítetek,
dala engem gyönyörködtet,
tiétek - csak titeket.

Lányok

Valld be, te aféle húrit
varázsoltál le a földre.
Ám legyen! Hacsak nem bújik
ki egy földi lény belőle.

HÁTEM

Fürtök, arca boldogító
bűvkörében tartsatok!
Nektek, drága, barna kígyók,
válaszolni nem tudok.

Csak szívem romolhatatlan -
virághímes ifjú rét;
ködben és hózivatarban
egész Etna zúg eléd.

Mint hajnalpír gyújtod rőtre
azt a komoly szirtfalat,
és még egyszer érzi Hátem
a tavaszt, a tűznyarat.

Bort, fiú! Bort ide, még bort!
Ezt a kelyhet Őreá!
Mondja, ha lel egy marék port;
„Értem égett hamuvá!”

Szulejka

Nem hagylak el semmi áron!
Szerelmem erőt is ad.
Ékesítsd fel ifjúságom
szenvedélyeddel magad.
Költőmről zengő dicséret
vágyamnak beh hízeleg:
mert ki él, szeret, s az élet
szellemtől nyer életet.

HÁTEM

Nehogy édes rubinszép szájad
s az elém tett bor versenyezzen.
Mi másért a szerelmi bánat,
mint hogy gyógyulást keressen!

Ha úgy elszakadt tőled kedvesed,
mint Napnyugattól Napkelet,
s pusztákon vághat át szived;
kerül magától mindenütt kíséret,
szerelmes szív hamar Bagdadba érhet.

Felőlem helyre is állhat
megroggyant világotok!
Itt e szempár napvilágnak,
e szív is csak értem dobog!

Óh, mennyei érzék! Minek is van ennyi!
Összekuszálják boldogságomat.
Lelkem, ha lát, süket szeretne lenni,
s ha hangod hallja, vak.

Közel hozzád, ha távol is!
Aztán a gyötrelmes hiány.
De hangod újra-hallatán
megint velem vagy, bárhol is!

HÁTEM

Ha távol napvilágom,
jókedvem hogy legyen?
Nos, én most írni vágyom,
és éppen inni nem.

Mikor belé szerettem,
szó köztünk egy se volt,
s ahogy a nyelv akadt el,
úgy akad most a toll.

Gyerünk, fiú a csapnál,
a kupát töltsd tele!
„Emlékezz”, szólok és már
tudhatni jól, mire.

Amint felidézlek,
szól a fiú: „Kérlek,
mért e csönd, Uram?
Hisz hallgatna téged,
minden bölcsességed,
Száki boldogan.”

Ám ha ábrándozván
ciprusod borul rám,
nem veszi zokon,
s én e kedves körben
hallgatok csak bölcsen,
miként Salamon.

SZULEJKA KÖNYVE

E könyv, magam is azt szeretném, persze,
a többinél ne legyen vastagabb.
De hogy fognád sorait rövidebbre,
ha a szerelmi mámor elragad?

HÁTEM

E dús-bozontu fára
nyisd, kedvesem, szemed!
Tüskés, zöld héjba zárja
a telt gyümölcsöket.

Csak csüggnek, s hogy mivégre.
nekik is rejtelem.
Lengő ág ütemére
ringnak türelmesen.

De bentről érik egyre,
s duzzad a barna mag,
már szellők közt heverne,
sugaras nap alatt.

Ha szétpattan a burka,
víg zuhanásba fog;
úgy hullnak, tornyosulva,
öledbe e dalok.

SZULEJKA

A vidám kút peremén,
hol víz omlik vízfontra,
megálltam egy pillanatra,
s névbetűmet láttam én,
mit kezded írt a peremre:
s téged juttatott eszembe.

S most, mikor a rendezett,
hús fasor végére értem,
fölnéztem, és a fakérgen
névbetűm láttam, kezded
által a fatörzsbe metszve:
Zárj, örökre zárj szívedbe!

Hátem

Karcsú ciprus, szökve omló
vízsugár arról beszél:
utam Szulejkától indul,
s véget Szulejkával ér.

SZULEJKA

Itt vagy és enyém megint csak,
csókkal, dallal ím vidítlak,
ámde arcod újra zordabb;
mondd, mi dúl, mi gond szorongat?

Hátem

Panaszkodnom kell, Szulejka,
s nem dicsérnem éneked ma!
Új dalom még melegében
százszor zengted el te régen!

Most is illet a dicséret,
ám becsusszant pár kis ének,
szerzőjük nem Szádi, Dzsámi,
nem Háfiz, se nem Nizámi.

Az ő versük én betéve
tudom, betúról betűre,
elmémből ki nem fakultak,
ám miket ma hallok, újak.

Tegnap írták mind, valóban!
Mondd, kivel vagy még te jóban?
Más lehet most úgy lehelled,
oly merész és víg a kedved,

oly csigázva, ingerelve
ringat égbe, szerelembe,
egyesülni hívogatva,
mint az én dalom hatalma!

Szulejka

Hátem oly soká elmaradt,
a lány fejlődött azalatt,
s hangicsált, mert dicsérte rég
szerelmese az énekét.
Ne véld tehát ma idegennek
e pár dalt, mit - Szulejka szerzett.

HÁTEM

A rím - mondják - Behrám Gúr leleménye:
tisztá lélekből, elbájolva szólt.
s napjai méze, Dilaram, cserébe
rokon-csengésű szókkal válaszolt.

Te is, kedves, jöttél, hogy ráakadjak
a rímek tünde gyönyöreire:
Behrám Gúrnak, a Szászánida-sarjnak
társa lehessenek, és ne irigye.

Te ihlettél e könyvre: míg repesve,
és boldog szívvel beszéltem neked,
tisztá életed csengve visszaverte,
mint pillantásokat, a rímeket.

Hang és csengés tüntével is bejárja
a szó a távot, követ bárhova.
Nem ez az elszórt csillagok palástja?
S a szerelem tündöklő Kozmosza?

HÁTEM

Eltalálni pillantásod,
ajkad, kebled óhaját,
szívem-lelkem erre vágyott,
hallani, mit mond a szád.

Tegnap ó jaj még utószor.
aztán fény és tűz elégett,
édes játék, égi jó sor
gondteher és bűnnehéz lett.

Míg Allah nem adja meg,
két szemem hogy újra lásson,
Napra, Holdra nézhetek,
sírn kezdek mindahányszor.

SZULEJKA

Mit jelent e szél zúgása?
Tán a jó hírt hozza végre?
Szárnya fürge mozdulása
ír a fájó szív sebére.

Jön, s az út porát becézve
könnyű felleggé kavarja.
Szőlőlevél-fedezékbe
a bogárnépet behajtja.

Ha a tűző Nap delel fenn,
arcom hűsítón legyinti.
Röptében csókját a lejtőn
pompázó szőlőkre hinti.

Kedvesemtől halk fuvalma
száz köszöntést hoz ma, ezret:
ezer csókot ad ma, majd ha
mind e dombok éjbe vesznek.

Szél, mehetsz utadra akkor:
enyhíts vándoron s barátan.
Hol fény hull magas falakról,
ott a kedvest újra látom!

Hírt, melytől vidul a lélek,
új tavaszt únt életemnek,
én csak ajkáról remélek,
csak lehellete jelenthet.

ESZMÉNYKÉP

A nap, Héliosz a görögnek,
az égi pályán tündököl,
s legyőzvé az eget s a földet,
bizton tekint körül, le s föl.

A szép istennőt sírni látja,
felhők lányát, ég gyermekét,
s csak őt méltatja ragyogásra;
derűs terek fölött szemét

lehunyva süllyed kínba, buba,
s lát egyre sűrűbb könnyözönt;
jókedvet önt a szomorúba,
s kap csókra csókot gyöngyre gyöngy.

Szeme hatalmától megejtve
amaz kitartón föltekint,
s átalakul a gyöngyök ezre:
a nap képét fölvette mind.

S színes körívtől koszorúzva
kezd az arc vígan fényleni,
a nap tüstént feléje húzna;
de jaj! utol nem érheti.

Kegyetlen sorsparancsra ekképp
futsz tőlem, drágám, te magad;
s a trónszekérrel mire mennék,
ha Héliosz volnék, a nagy?

UTÓHANG

Oly szépen cseng, ha verse szárnyán
a költő nap, császár, fejedelem:
de arcát elrejti, ha árván
lopózik sűrű éjeken.

Pázmás felhők mögött sötétbe
merült az ég legtisztább kékje fönn.
Arcom fonnyad, sápadva, égve
s hull, hull szívemre szürke könny.

Ne hagyj a búra, éjszakára,
te holdam, te, te kedves, kedvesem!
Hajnalcsillag, te gyertya lángja,
ó, én Napom, ó, légy velem!

SZULEJKA

Oh, nyugatról jött, vizes szél,
könnyű szárnyad hogy irigylem!
Kedvesemnek hírt vihetnél:
őutána fáj a szívem...

Ha megérzi szárnycsapásod,
keblem csöndes vágyra gyullad.
Jöttödön dombok, virágok,
s két szemem könnybe borulnak.

Ajkad lágy fuvallatától
éggő szemhéj kínja enyhül.
Ha nem hinném: újra látom,
meghalnék a gyötrelemtől.

Menj a kedveshez sietve,
szólj szelíd hangon szívéhez,
de ne búsítsd, szót se ejts te
a kínról, mit szívem érez.

Annyit mondj csak néki csendben,
szerelme az élet nékem.
Örömet abban s emebben
nem lelek, csak közelében.

ÚJRA EGYÜTT

Itt vagy újra, ég csodája,
drága csillagom, megint!
Messzeséged éjszakája
mily örvény volt, mennyi kín!

Te vagy, része és egésze
örömmnek, kedvesem;
fájó múltba visszanézve
megrendítő a jelen.

Mikor keblén várta sorsát
a Világ ős szendere,
rendelte az első órát
Isten legfőbb gyönyöre.
„Legyen!” mondta és szavára
„Jaj!” felelt, mély, meggyötört,
amikor a Lét Világa
a Mindenségbe betört.

Föltárult a fény: riadtan
rebbent róla a sötét
s különülő áradatban
a négy elem szertesztét:
kába álmokba merülten
röpült mind, és komoran,
mereven a roppant űrben,
vágytalan és hangfalan.

Csend volt minden, néma, dermedt;
Isten először maga!
És ekkor Hajnalt teremtett,
s irgalmas akarata
zúrzavart és kietlen gyászt
csengő színjátékba szőtt
s megint szerethette egymást,
ami széthullt az előbb.

S egybeecsap gyors szédületben,
ami összetartozik,
s érzés, látás mérhetetlen
létbe nyújtja karjait:
harc talán ez, birok, ádáz,
mindegy: forrunk, tapadunk!
Nem kell több Allah: világát
teremtjük már mi magunk.

Így vitt, hajnalpiros szárnyal,
így, hozzád a szenvedély,
s frigyünk ezer sugarával
szentesíti tündök éj.
Kéjre-kínra példa lettünk,
földi sorsban égi jel,
s ha új „Legyen!” dörg felettünk,
most már az se szakít el.

TELIHOLDAS ÉJ

Úrnőm, a szád szól és hallgat;
mily sóhaj kél ajkaidról?
Susogsz csak; mióta már...
Lágyabban, mint korty finom bor.
Arra vársz tán, hogy két ajkad
édes másik párt talál?

„Csókot - mondtam -, csókra vágyom!”

Nézd! a sejtelmes sötétben
minden ágon izzó fény kél,
csillagzáporos az est;
smaragdként a bokrok mélyén
ezer karbunkulus ég benn;
ám te meg se látod ezt.

„Csókot - mondtam -, csókra vágyom!”

Szeretőd, ki messze szenved,
s akit, édes kínban, elvársz:
boldogan boldogtalan.
Teliholdkor látni egymást,
szentül fogadtátok ezt meg;
most épp ez az óra van.

„Csókot - mondom -, csókra vágyom!”

TITKOSÍRÁS

Diplomaták, csak rajta,
buzgón szolgáljatok,
ez uratok parancsa:
tanácsot adjatok!
Értelmet titkos jelben
fürkésszen a világ,
mígnem mindahány rejtjel
megfejtí majd magát.

Itt van már úrnőm drága
kezeből rejtjele;
nagyyszerű találmánya,
üdvöt ígér vele.
Fogyhatlan szív-ajándék,
báj- s kellemből szövött;
erős kapocs és szándék,
miként kettőnk között.

Lángoló színek csokra,
lásd, milliomm virág,
seregyi angyal lakta
derűhajlák e ház;
toll-szivárványt terít ki,
ragyog tarkán az ég,
illatszél megcsendíti
ezer dal tengerét.

Vágy gátnemismerése,
kettős írása ez:
az élet velejébe
záporzó nyílsereg,
mind-ez a szeretőknek
rég nyájas eszköze;
s ha értitek, csak csöndbe' -
és éljetelek vele!

VISSZFÉNY

Nekem varázstükör lett,
így nézek is bele,
kettős fényt tündököltet,
mint császár rendjele,
nem a tetszelgés vágya,
ez mozgat, ó dehogy,
a vágy a társaságra,
s a társ, az itt adott.

Mert lám, ha belenézek
elárvult özvegyen,
előlép észrevétlen
a kedves is velem.
S ha képe foszlik is szét,
amint elfordulok,
már őt tükrözik ismét
a hozzá írt dalok.

Születnek egyre szebbek,
és mind-mind szabadabb,
gúny, gáncs dacára: lesznek;
nyereség, napra nap.
Szegélyül díszes minták
emelik fényüket;
arannyal rózsaindák
és lazúros keret.

SZULEJKA

Jólesően ízlelem, te
drága dal, értelmedet!
Kedvesen mesélsz, hitetve,
ömellelte ülhetek!

Minden gondolatja végképp
én vagyok, s szerelme már
kedveséhez, aki éltét
néki szánja, visszaszáll.

Lám: szivem tükör, te nézted,
s benne láttad önmagad,
és e keblen, ím, pecséted
minden csókkal súlyosabb.

Színvaló s a hímes ábránd
lánca véled összeköt!
Testet ad szerelmi láng rád,
és a vers a köntösöd!

SZULEJKA

Hagyd világ-tükrét a Hóditónak!
Mit mutat? Csak néma népeket,
melyeket más népekkel maholnap
erre-arra lökdös, téreget.

Ám te távolok felé ne révedj!
Énekeld nekem saját dalod,
tudd, szeretlek, és hogy égek, élek,
tudd, a földem elhódíthatod!

Hátem

Ma jólesik ránézni a világra,
a költőké kiváltképp gyönyörűszép;
itt árny-ezüst, ott színek ragyogása,
éjt-nappal fényt sziporkáz a mezőség.
Ó, mindig minden ily remek ha lenne!
Ma szememen szerelem szemüvegje!

Ezer alakba rejtőzhetsz előttem,
Csupa-kedvesség, látom, mind te vagy;
futhatsz, csodák varázs fátylába szóttan,
s Csupa-Jelen, látom, hogy merre vagy.

A karcsú ciprus ifjú erejében,
Csupa-Szépség, felismerlek: te vagy;
a folyam zsongó hullámtengerében,
Csupa-Hízelgés, ott is csak te vagy.

Ha a szökellő vizsugár kibomlik,
Csupa-Játék, nekem az is te vagy;
a felhőben, amely épülve omlik,
te Csupa-Tánc, téged látlak: te vagy.

Rét szőnyegében ragyogó virágok:
te Csupa-Csillag, nekem mind te vagy;
hol ezerkarú repkényt kúszni látok,
óh Csupa-Ölelés, ott is te vagy.

Mikor hajnal gyúl róten a hegyekre,
Csupa-Vidámság, köszöntlek: te vagy;
a tiszta ég szent legét behellve,
Csupa-Szív-Üdve, italom te vagy.

Tudásomnak, ha gondolom, ha érzem,
Csupa-Bölcsesség, forrása te vagy;
s amikor Allah száz nevét idézem,
minden nevének visszhangja te vagy.

SZÁKI-NÁME A POHÁRNOK KÖNYVE

HÁTEM

Igen, a törzshelyem a kocsmá lett,
ittam a bort, akár a többiek,
fecsegett, lármázott, eszmét cserélt
vidáman-búsan, ki ahogy betért,
ám én csak ültem, nagy-nagy öröm ért;
rá gondoltam - a kedves hogy szeret?
Azt nem tudom, de engem szétfeszít
a szerelem, imádom hölgyemet,
rabja vagyok, hű hozzá, ez hevít.
Hol volt a toll és hol a pergamen?
Mégfogni ezt! - de így volt, így, igen!

Ülök egymagam,
árválkodom,
de búra nincs okom,
hús borom
elkortyolom,
senki nem állít korlátokat,
szabadon szárnyal minden gondolat.

Addig jutott Muley, a tolvaj,
részegen bánt legjobban a tollal.

Hogy öröktől fogva van-e a Korán? -
kedvem kutatni nincs.
Hogy meg kellett-e teremteni? -:
bolond a vita mind!
Hogy a Könyvek Könyve: elfogadom
Mohamed parancsa szerint.
De hogy a Bor örök: ez a tudás
bennem soha meg nem ing.
Hogy angyalok műve, Ég itala:
tán az se mese mind.
S bárhogy van is - aki iszik,
Isten arcába frissebben tekint.

Csak ittasan az életem át!
Bor nélkül ittas az ifjúság.
Ha meg öreg issza magát fiatalra,
az már csoda erény jutalma.
Gondról gondoskodik az élet:
de itt a szőlő, gondüzőnek!

Tiltakozni mit sem ér,
bűn a bor, tudod miért.
Hogyha mégis inni vágysz,
idd a borok legjavát:
kétszer vetik azt a tűzbe,
akit lőre vitt a bűnbe.

Míg józanok vagyunk,
a rossz irányít;
ha ittunk némi bort.
a jó világít;
de vágyunk ebben is
túlzásba eshet;
mértéket, ó, Hafíz,
mondd, hol keressek!

Mert megfontoltam én,
nem is kevészer:
ki nem tud inni jót,
ne is szeressen;
de, részegek, tovább
is tart a szózat:
ki nagyon nem szeret,
az jobb, ha józan.

SZULEJKA

Miért, hogy gyakran bús a kedved?

Hátem

Tudod, lelkem rabságba vetve,
börtönben él: testembe csalták,
és ott talán meg is vasalták.
S ha próbál így-úgy szökni mégis,
láncokba fonják börtönét is.
Kettős veszélyben él a lélek,
ezért bántják borús szeszélyek.

HÁTEM

A testünk börtön, meglehet,
de börtön szomjas hogy lehet?
A lélek jól elvolna benne,
s borért ugyan miért epedne;
de adj be hozzá egy palackot,
vagy többet: értük kapva kapkod.
A lelket szörnyűbb kín gyötörné,
ha mindet egyből összetörné.

A pincérnek

Ne így, te durva gróbián
ne így taszítsd elém a korsót!
Pincér ne nézzen rám ily mostohán,
mert megsilányul ó oportóm.

A pohárnoknak

Kecses fiú, lépj közelébb,
ne támogasd az ajtót!
Eztán pohárnokom te légy,
önts bort, tüzet fakasztót!

POHÁRNOK

mondja

Barna fürtös, ifjú lányka,
csalfaság, te, menj utadra!
Jó uramnak bort ha töltök,
csókját homlokomra adja.

Te viszont, fogadni mernék,
ennél többre vágysz, de hidd el,
terhe volnál jó uramnak
arcocskáddal, kebleiddel.

Azt hiszed tán, hogy becsaphatsz
szégyent játszva, rejtekezve?
Éjjel a küszöbre fekszem,
s ugrom bármi zajra-neszre.

HÁTEM

Bírálatot a részeges
elég sokat kapott,
s ha nem feküdt épp részegen,
még többet hallhatott.
Ok s rend szerint a részeges
kedveli a napot;
de engem eddig részegen
csak az éj láthatott.
Béklyót nagy részegségemen
szerelmi kín hagyott,
az gyötör, töltve éjt s napot,
minden gondolatot,
és szívet is, mely részegen,
dalokkal vágatott,
hol holmi józan részeges
eddig csak baktatott.
Szerelem s dal tart részegen,
ha nem lelek csapot,
nincs még ily égi részeges,
mámorvert, áldatott.

HÁTEM

A pohárnoknak
mondja

Te kis selyma, te.
hogy eszem megmaradjon.
általában ez a lényeg.
Így hát boldog vagyok,
hogy velem vagy,
te drága lény,
habár berúgtam.

HÁTEM

A kocsmában ma, kora reggel
mi volt oka a zűrzavarnak?
Gazda s cseléd! Fáklyák, sok ember!
Miért e perpatvar s szidalmak?
A flóta szólt, dongott a dob!
Nem volt hiány zshivajban -
de én, ki jókedvű vagyok
s szerelmes, ott maradtam.

Felróják számosan nekem,
hogy az illemről mit se tartok;
mégis kerülöm eszesen
az iskolás katedraharcot.

POHÁRNOK

Ej mi lelt, hogy álmot, ágyat
ily sötéten hagysz el reggel?
Perzsa szóval bi-damagh búdan,
mi úgy mondjuk: katzenjammer.

Költő

Hagyj, fiú, most rossz az élet,
még a szép is haloványabb,
bánt a fény, a rózsaillat,
éneke a csalogánynak.

Pohárnok

Majd a jó pohárnok ápol,
ripsz-ropsz véget is vet ennek.
Végy a zsenge mandulából,
s újra bort lesz inni kedved.

Aztán a teraszra viszlek,
frissítő szelekből inni.
Úgy nézem, ha mindez izlett,
adsz ezért egy csókot - így ni.

Látod, nem barlang az élet,
napról napra mit se szürkül.
Van ma is fa, rajta fészek,
épp oly szépen szól a bülbül.

HÁTEM

Az az undok szipirtyó,
az a szajha, kinek
neve: a Világ,
megcsalt,
ahogy a többiek mind.
Ellopta hitem,
aztán a reményt,
de amikor a szerelemre
vetette szemét,
megszöktem előle.

Megmentett kincsemet
örökre biztosítani
megosztottam okosan
Szulejka és Száki között.
Most mind a kettő
versengve igyekszik
magasabb kamatot fizetni.
Gazdagabb vagyok, mint valaha:
hiszek megint,
hiszem, hogy szeret a lány!
A fiú meg serlegével
istenné teszi a jelent.
Mit keres itt a remény?

POHÁRNOK

Hát, ma jóízűen ettél,
s még falánkabb kedvvel ittál,
mit tányérodon feledtél,
kis tálkába tettem, itt áll.

Nézd, kis hattyuhoz hasonlít,
itt a csőre, itt a szárnya,
ezt tán még az én dugig telt,
büszke hattyúm is kívánja.

Bár magát a hattyu, mondják,
hullámsírba sírja halkan.
Egy dalod se halljam inkább,
hogyha köztük hattyudal van.

POHÁRNOK

Azt mondják rád, lám, a költő,
ha a piactérre ballagsz.
Elhallgatlak, hogyha verselsz,
meghallgatlak, hogyha hallgatsz.

S akkor még jobban szeretlek,
hogyha búcsúcsókkal illetsz,
mert a szó az elpereghet,
de a csók, az mindig itt lesz.

Rímre rím - hiú hatás csak,
jobb mélyen magunkba szállni.
Énekelj mindenki másnak,
s némulj el, ha ott a száki.

KÖLTŐ

Jöjj pohárnok! Még több bor kell!

Pohárnok

Uram, nem lesz egy kicsit sok?
Azt mondják rád, lám, a korhely.

Költő

Félsz talán, hogy összecsuclok?

Pohárnok

Mohamed tiltja.

Költő

Szivecském!
Elmondom, nem hallja senki.

Pohárnok

Hát kérdeznem nem sokat kell,
ha már kedved van fecsegni.

Költő

Nos, a muszlim hit szabálya,
hogy mind józan görnyedezzen,
mert ő, a szent úgy kívánja,
hogy bolond csak ő lehessen.

SZÁKI

Csak pár kortyot kell meginnod,
s körötted tűzfény ragyog,
tested is szikrázva villog,
lángra kap-e, nem tudod.

A csuhások menekülnek,
mikor az asztalt vered,
képmutatók - egyedül te
hordod nyitva szívedet.

Mondd csak, az ifjú, ki még nem
lát erényt hibák helyén,
s kit nem ékít semmi érdem,
miért bölcsebb, mint a vén?

Mind tudod titkát az Égnek,
mind, amit a föld cipel,
s a pezsgést, mely benned éled,
kebled mégsem rejti el.

Hátem

Épp ezért, vésd, gyermek, észbe:
jobb, ha ifjú s bölcs maradsz:
égi kincs a verselés, de
itt a földön megcsal az.

Egyszer ring titoknak fátyla,
majd lehull, hogy látva láss;
nem szól a költő - hiába:
az, hogy költ, már árulás.

NYÁRÉJSZAKA

Költő

Nézd, fiú, a Nap leszállott,
ám az égbolt csillog egyre;
csak tudnám: ma este meddig
tarthat még a naplemente?

Pohárnok

Én itt várok a szabadban,
ha kívánod, el nem alszom.
s szólok néked, ha legyőzi
majd a fényt az Este Asszony.

Mert tudom, szeretsz te éppen
fel, a végtelenbe nézni,
hol, uram, az esti kékben
sok kis láng egymást dicséri.

S szól a legszebb is szelíden:
engem tündökölni láttok,
ám ha ily kort adna isten,
ti ugyanígy ragyognátok.

Mivel ő maga a jóság,
kedves őelőtte minden;
alszanak is a madárcák
nagy és apróbb fészkeikben.

Némelyiknek csak a rezgő
ciprus ága ad nyugalmat,
dajkálja a lanyha szellő,
míg leszáll a gyöngye harmat.

Ezt tanultam én tetőled,
és beh gazdag lettem ezzel!
Elmém el nem ejti többet,
bármit mondasz nekem egyszer.

Mint a baglyok itt ücsörgök
e teraszon órahosszat,
s várom iker-fordulóját
fenn a sarki csillagoknak.

S majd ha éjfél tájt felébredsz,
mert nem jön szemedre álom,
véled együtt ó de szép lesz
isten égboltját csodálnom!

Költő

Bár a bülbül itt a kertben
átzeng teljes éjszakákat,
hogyan az éj kiteljesedjen,
kell ahhoz még egynéhány nap.

Mert mit a görögök Flora
idejeként emlegettek:
most a lázas Aurora
Hesperusnak vall szerelmet.

Nézz körül! hogy jön! de gyorsan!
átsöpör a tarka réten!
Fény emitten, fény amottan:
megszorult az éj egészen.

Könnyű rózsás talpakon fut:
azt, ki elszaladt a Nappal,
űzi, bár nyomába sem jut -
érezed, hogy zihál a Hajnal?

Menj, fiúk legkedvesebbje,
tartsd az ajtót jól becsukva,
mert ő még beléd szeretne,
éppen úgy, mint Hesperusba.

POHÁRNOK

(álmosan)

Végül hát tőled ezt tanultam:
az elemekben mindenütt az Úr van.
Oly kedvesen meséled ezt!
S még kedvesebb az, hogy szeretsz.

Hátem

Már alszik, és megérdemelten alhat.
Derék fiú! Te bort tettél elém,
s a vén tudását neked, fiatalnak
barát, tanító, megmutattam én.
De most egészség enyhe, bűvös enyhe
üdít föl és telít édesdeden.
Én még iszom, de csendbe, néma csendbe -
ne örvendezzek ébredéseden.

MATHAL-NÁME PÉLDÁZATOK KÖNYVE

Az égből tomboló tengerbe cseppent
egy megszeppent csepp; szörnyű ár szökött -
ám díjazta elszánt hitét: erőt
s tartamot adott neki Isten.
Rá kagyló csukta héjait,
s örök üdvösség fénye árad:
legragyogóbb ékköve koronáknak -
a fénye nyájas és szelíd.

A bülbül-dal fagyban, éjben
felszáll Allah trónusáig,
és ő arany kalitkát nyit
éji ének díjaképpen.
Az emberi test e ketrec.
Bár elszállna e világból
a lélek, de belegondol,
s szól: „Jobb, ha új dalba kezdesz.”

CSODATÉVŐ HIT

A tál leesett, szálltak cserepek,
és én kétségbeesetten
átkoztam el balog kezemet
s magamat, hogy mért siettem.
Majd sírtam, a sok szilánkot
szedegetve itt-ott, szerteszét,
de tett az Úr csodát ott,
és lett a tál hiánytalan, ép.

Miután a kagylóból kiszökött,
a nemes gyöngy szólt, szerényen,
a kedves ékszerészhez: „Örök
bukás! Ó, jaj, ma végem!
Ha átfűrsz, nyomban mindenem
végleg szét lesz zilálva,
nővéreimmel kell nekem
felfűzve lenni a lánkra.”

„Nem számít hasznomon kívül
most semmi, bármire kérhetsz:
ha nem fúrok kegyetlenül,
a zsinórból lánc miként lesz?”

Csodálattal, kedvtelve láttam
egy pávatollat a Koránban:
Jobb helyed nem lehetne, nem,
nagy-nagy kincs, mint e szent helyen!
Mint ahogy a csillag világít,
rajtad Isten nagysága látszik,
hogy ő, ki világokra lát,
itt nekidurálta magát,
s olyan díszes pihét csinált,
hogy nincs egyetlenegy király, ki
utána tudná ezt csinálni.
Ha híres, ám szerény leszel,
a szentséget nyerheted el.

Volt egy császár s két könyvelője...
Emez költött, amaz behajtott;
ez pénzt szórt s csinált annyi bajt ott:
amaz hajszolta a bevételt.
Ez meghalt, és nem tudta, kire ossza
a pénzherdálói tisztet a császár,
s még csak tanakodott, de már-már
tökéletesen megtelt a kassza.
Annyi arany lett, mint a kása,
mert megmaradt egy nap kiadása.
S így a császár rájött, mi a
pénzforgalmában a hiba.
Úgyhogy, az esetből okulva,
az állást nem töltötte be újra.

Szólt az üsthöz az új fazék:
„Miért vagy fekete alul?”
„A konyhában így alakul.
Gyere, te tökfő, közelébb,
s gőgöd gyorsan pereg le.
Habár füled tiszta marad,
azért ne tartsd többre magad:
tekints csak alfeledre.”

Minden ember: nagy, kicsi,
szó maga köré valami
hálót, és finomkodva, szépen
ollójával ül bent, közepen.
És ha egy seprű belenyúlna,
felszisszenne: micsoda munka!
A leggyönyörűbb kastély, ím, szertedúlva.

A Mennyből szállt le Jézus és
az Evangéliumot hozta le.
A tanítványoknak kedvtelés
s tanulás volt minden ige.
De Jézus visszaszállt s szövegét
az égbe magával vitte megint;
ám ismerték addigra rég,
s leírták, emléküik szerint,
eltérően, hiszen emberenként
más-más fontos, természetesen.
S most töprenghet minden keresztény
az időknek végezetéig ezen.

JÓ

Jehova álomban találta,
holdfénynél, a Paradicsomban
Ádámot s csendben oldalára
az alvó Évát tette nyomban.
Most, földi korlátok között,
két kedvenc eszménye feküdt. -
„Jó!!!” mondta, mint munka után
a mester, s maradt volna tán.

Nem csoda hát, ha megigéz,
ha két üde szempár szembe néz,
szinte együtt van az velünk,
ki elgondolta, hogy legyünk.
És felszólít: rajta, legyen!
De mindkettőnket, felteszem.
Korlátod e két kar, te drága,
Isten legkedvesebb ideája.

PÁRSZI-NÁME A PÁRSZI KÖNYVE

HAGYATKOZÁS

a régi perzsa hitről

Testvérek, kik tiszteltetek engem,
ápoltatok és adtatok ennem,
mit is hagyjon rátok örökrészül
szegény jámbor, ki meghalni készül?

Láttátok a királyt nem egy ízben,
arany lovon, arany harci díszben,
drágakövel borítva a szerszám,
mintha öklöm jég verné ezerszám;

melyikötők tudta irigyelni?
Nem nagyszerűbb volt-e azt figyelni,
mint tűnik fel Demávend hegyormán
hajnalszárnyon, félkör-íve-formán

a kelő nap? Szinte odaláncolt.
Éreztem, ó éreztem, de hányszor,
míg hosszú időm letelt, a földi,
lelkemet az érkező betölti,

trónján magát látom meg az istent,
őt, ki az élet forrása kint s bent,
minden tettem hozzá igazítom,
járok majd a fénylő igaz úton.

Ám felszállt a tűzkorong az égen,
álltam szinte vakító sötétben,
mellem verve kaptam friss erőre,
így borultam arccal le a földre.

Most pedig szent végakaratom jön,
tartsátok meg testvérek örökkön:
ki-ki tegye mindennap a tisztét,
nincs kinyilatkoztatásra szükség.

Újszülött kis keze azért kapdos -
teste-lelke fordulna a naphoz;
tűzfürdőbe meríteni kell még,
érezze a virradat kegyelmét.

Elevennek adjátok a holtat,
szabadon az állat sem romolhat,
s amit csak tisztátalannak vélték,
takarjátok be, amerre éltek.

Tiszta föld legyen, amit felástok,
díjazza a nap munkálkodástok,
fát ültettek, ültessétek sorba,
ő a rendezettet pártfogolja.

Víz sem állhat meg a csatornákban,
nem poshadhat meg egyetlen ágban,
mint forrásnak, legyen éppoly tiszta
Zenderúd, mikor a sík felissza.

Víz esését ne gátolja semmi,
ahány árok, mind rendbe kell tenni,
nád és káka, göte, szalamandra
irtassék ki: fertezetes, randa.

Föld és víz ha megtisztult eképpen,
átragyog a nap a tiszta légen,
rátok méltón befogadva süt le
mint az élet éltetője, üdve.

Ne féljeteK, most már a világban,
gürcöltetek érte, tisztaság van.
S kőből bárki, istenét, mint papja,
jelképesen immár csíholhatja.

Hol láng lobog, élitek csodáját,
világos az éj, melegség jár át,
érelő tűz erejének hála,
ami nyers, levében fő puhára.

Lelkesen reá a fát vigyétek,
magva ez a földi nap tüzének,
szedett gyapot biztasson a jóra:
lámpabél lesz, szentség hordozója.

Minden égő mécsesben ha láttok
visszfényleni mennyei világot,
semmi balsors nem gátolhat abban;
istent tisztelni a kelő napban.

Ez létünknek királyi pecsétje,
angyaloknak is mennyi tükre-képe,
s amit Urunk dicsére dadognak,
körről körre ott mind felragyoghat.

Zenderúd partját már odahagynám,
fel a Demávendre, szárnyra kapván,
mikor fölkel, véle egybeformnék,
örök áldást küldve néktek onnét.

Megbecsüljük mind a földet,
mert a fényes napra néz föl;
kit a szőlő gyönyörködtet,
amely sír az éles késtől,
hiszen érzi, mint hat nedve,
majd ha kiforrt, felemásan,
pezsdtőleg némelyekre,
másokra káros hatással:
köszönetet maga módján
mond a tűznek minden ember;
részeg dülöngél motyogván,
mértékletes vígan zeng fel.

KHULD-NÁME A PARADICSOM KÖNYVE

ÍZELÍTŐ

Igaz muzulmán a Paradicsomról
úgy szól, mint régi ismerője annak;
a szent Korán ígéretére gondol,
mely biztos talpköve a tiszta tannak.

De a próféta, szerzője a könyvnek,
hibáinkat ott fenn kiszimatolja,
s látja, hogy bár ránk átka mennydöröghet,
kételytől vásik el hitünk gyakorta.

Ifjú ideált az örök tereknek
ez okból küld, minden fiatalodjék;
alálebeg az, s édes kötelet vet
nyakamba már, anélkül hogy haboznék.

Most itt pihen szívem fölött, karomban
az égi lény, nekem elég is ennyi;
s hiszek erősen a Paradicsomban,
mert erősen vágyom őt ölelni.

JOGOSULT FÉRFIAK

A badri csata után,
csillagos ég alatt
Mohamed mondja

Ellenség hadd gyászolja övéit:
azok nem támadnak fel, halottak.
Testvéreinkért bánkódni tévhit:
ők a felsőbb szférákba jutottak.

Fém kapuját kitérta egészen
mind a hét planéta őnekik,
s dicső szeretteink már merészen
a mennyei kaput zörgetik.

Nem remélt gyönyörúségek várnak
rájuk ott, boldogságos helyek:
láttam, midőn csodaparipámnak
hátán végigjártam az eget.

Tudás fái karcsu ciprusokként
arany almáik himbálva fenn.
élet fái széles árnyat vetvén
virágszőnyegen és gyógyfűvön.

Égi szüzek jönnek majd keletről
friss szellővel, egy egész csapat;
rájuk nézel, már be is telsz ettől,
már a puszta látvány jóllakat.

Vizsgálgatják, miben jeleskedtél:
véres párharc? ádáz viadal?
Hős vagy, tudják, hiszen ide jöttél.
De miféle? Külsőd kit takar?

Sebeidből kiolvasnak bármit,
betűzik, mint emlékművedet.
Rang, szerencse, földi, mit se számít,
csupán a hitért szerzett sebek.

Ékköves-oszlopos lugasokba,
kerti pavilonokhoz kísérnek el;
megkínálnak, maguk is kortyolva,
csodálatos szőlőnedűvel.

Ifjú! több mint ifjúként fogadnak!
Mind sugárzó, tiszta mindegyik;
barátnője az egész csapatnak,
úrnője lesz, hogyha ölelik.

Ám akad, ki éppen nem merül el
ily gyönyörben; ő, a legkiválóbb
elbeszéli önzetlen derűvel,
társnői mitől olyan kiválók.

Kézzel kézre adva lakomáznál;
így az ember álmaiban él.
Sok feleség, nyugalom a háznál:
ennyit a Paradicsom megér.

Fogadd ezt el végső állapotnak,
immár örök békesség a részed:
ilyen lányok soha el nem kopnak,
ilyen bortól sose leszel részeg.

Ennyit mondhat a büszke muzulmán;
Paradicsom képe ezzel teljes,
férfiaké, kik hitükért halván,
hősként jutnak kiváltságos helyhez.

KIVÁLASZTOTT NŐK

Nők sincsenek kirekesztve,
tisza hűség bizakodhat,
bár úgy tudni, be a kertbe
eddig csak négyen jutottak.

Szép Szulejka földi napként
Júszuf iránt szinte lángolt,
most ragyogtat égi nagy fényt
lemondván a testi vágyról.

Szült az áldott méhü asszony
pogányoknak üdvösséget,
hogyan csalódjon, hogyan sirasson;
keresztén ér fia véget.

Mohamedé volt e hitves;
jólét, gyönyör: ezzel szolgált,
míg élt, férje mással nem hált,
egy Isten volt és egy kedves.

És Fatima: nem is hinnéd,
teremtésben ennyi báj van!
Lelke angyal, teste színméz,
lánynak, hitvesnek hibátlan.

Ők már a Paradicsomban;
ám ki a nők dicsét zengi,
vélük majd az égi honban
andaloghat, megérdemli.

BEBOCSÁTTATÁS

Huri

Mint a mennyek kapujának
őre állok e helyen,
nem tudom, mit is csináljak,
igen gyanús vagy nekem!

Rokona vagy voltaképpen
muszlimjainknak? Avagy
győztes harcok, fényes érdem
révén üdvözülsz magad?

A hősök sorában állasz?
Nos, mutasd számos sebed,
hogyan tudjam, dicső a válasz,
és beljebb vezesselek.

Költő

Teketóriázni nem kell!
Hadd legyek már végre bent:
mert nem voltam más, csak ember,
s ez a név harcost jelent.

Végy jobban szemügyre! Lásd át
legmélyéig keblemet,
ez életseb, csupa álság,
az kéjes szerelmi seb.

S hívőként daloltam untig,
hogy hű hozzám szeretőm,
s hogy a világ, bár vajúdik,
hálás nékem szeretőn.

Legjobbakkal versenyezni
vágytam, s elégtételem,
hogy legszebb szívek szerelmi
lángjától ragyog nevem.

Nem kegyelsz alávalókat;
nyújtsd kezed! hadd számolom
a múltó évmilliókat
tíz törékeny ujjadon.

FOGADTATÁS

Huri

Kint ahol mi ketten
váltottunk szót előbb,
tisztemhez kötötten
gyakran állok őrt.
Felfüleltem valami furcsa susogásra,
hang- és szóvégfodrozásra,
úszott ide be;
ám nem látszott sehol senki,
lassan elhalt a zene;
de mintha a te dalod lett volna,
úgy rémlik, olyasforma.

Örök szerelmem! milyen
gyöngéden emlékezel énrám!
A költők hangja mind ilyen:
a földi szférán
át égbe szállani kész;
sok visszazuhan, elenyész;

más szellemszárnytól nem nehéz,
mint csodalova Mohamednek,
s fuvolázva föllegeg
a mennyei kapuig.

Ha társnőid ilyesmit hallanak itt,
ügyeljenek a nyájas fogadtatásra,
hadd nőjön visszhangja, járja
be ismét a földi régiókat,
hogy a költői ajándék,
ha ő fon dalba szókat,
kinek-kinek javára válják
mindig; ezzel nem árthat,
sőt jót tesz mindkét világnak.

S kapjon mennyei jutalmat
tőlük úgy, hogy neki tessék,
nyoszolyán gyönyört-vigalmat;
jóokban van mértékletesség.

De te - nékem rendeltetted, kedves!
örök békém nélküled nem teljes;
hagyd az örökösödést, nyilván akad
a lányok közt olyan, aki szabad.

KÖLTŐ

Szerelmed, csókod feltüzel!
Titkot firtatni nem akartam,
megkérdem mégis: nem vettél-e hajdan
rész a földi létben?
Mert bennem - miért, miért nem - ,
szinte a bizonyosság erejével szól:
Szulejka volt a neved egykor.

Huri

Mi tűzből, vízből, földből, levegőből
vagyunk alkotva, így, közvetlenül
az elemekből. És nem is vegyül
lényünkkel semmi földi illat.
Odalenn egy férfi se bírhat
bennünket, de ha idejön
pihenni, van dolgunk özön.

Mert midőn a próféta-ajánlást
követve az igazhitűek
élvezni jöttek az édeni szállást,
mi, megjövendölt égi szüzek,
oly szépek voltunk, szeretnivalók;
angyal sem ismert hozzánk foghatót.

De már az elsők ezzel együtt
többre tartották régi szerettük,
hiába volt hozzánk képest béka,
az kellett csak, az a csúf portéka;
lehattunk szellemesek, elbűvölőek -
muszlimjaink a földre kéretöztek.

Magas égi származékok lévén
e sértést nehéz volt lenyelnünk,
tán föl is lázadunk a végén
- már alakult a haditervünk -,
ha nem jár arra mennyei uton
a próféta, s nem követjük nyomon.
Persze: nem tartjuk fel visszajövet
szárnyas lovai, ő nem állt volna meg!

Ám bős csapatunk közrefogta. -
Szivély, komolyság, ahogy szokta,
közölte röviden, hogyan döntött.
Minket a szégyenpír elöntött.
Csak így lehet - mondta - elérni,
hogy teljesüljön a mese;
találjuk ki, mit gondol a férfi,
legyünk olyanok, mint a kedvese.

Hol volt már, hogy a magunkét akartuk!
Kínunkban csak a fülünket vakartuk.
De mit tegyünk, ha nekünk egyszer
az örök életben ez jut; kell - nem kell.

Most: amit látott, azt látja mindegyik,
ami történt vele, az történik itt.
Barnák leszünk, szőkék ezen okkal,
tele szeszéllyel, hangulatokkal,
sőt, füllentünk is néhanap;
ettől csak még otthonosabb;
jókedvén pedig vidulunk,
higgye, hogy tényleg ott vagyunk.

Te nem vagy ilyen naiv lélek,
elismersz engem égi lénynek,
akinek tüzes szeme, ajka -
még ha nem én volnék is Szulejka.
Nyilván szép volt - ezt nem ragoznám -,
elég annyi: hasonlít hozzám.

Költő

Kápráztató! Mit számít az,
igazat szólsz vagy ámitasz?
Égi világosság, csodállak!
Lám oly szent a kötelesség:

egy huri párrímre válthat,
csak hogy egy németnek tessék!

Huri

Rímelj nyugodtan velem együtt,
ahogy diktálja a szived!
Mi csak a tiszta szándékút szeretjük,
ha szó, ha tett, mi édenbeliek.
Ki még az állatokat sem rekesztjük,
az engedelmes hűségeseket.
Huri nem bánkódik a nyers beszéden;
csak jöjjenek szívből a szavak!
Annak, ami friss forrásból fakad,
szabad folyást enged az Éden.

HURI

Megint behajlítva egy ujj, ni!
Tudod-e, hány millió évünk
telt azóta már, hogy együtt élünk?

Költő

Nem. És nem is akarom tudni.
Friss élvezet, hol olyas, hol ilyes;
menyasszonyi csók, örök-szűzies!
Ha gyönyör jár át minden pillanatban:
nem múlik semmi, nem fontos a tartam.

Huri

Nem vagy te kissé kelekótya?
Ezt észlelem, már nem tudom, mióta.
Ha a világűrben nem remegtél,
Isten mélységeibe merészkedtél,
a kedves előtt kudarcot ne vallj!
Elkészült-e már, mondd csak, az a dal?
Hogy is szólt ott kint a kapu előtt?
Halljuk! - Ha nem: nem. Akkor énekeld el
a Szulejkához írtakat előbb;
ezeknél szebbet a Paradicsomban se szerzel.

KIVÉTELEZETT ÁLLATOK

Érdemért négyen állatok
szintén a mennybe mentek;
az igazak közt járnak ott
időtlen, mint a szentek.

Egy nőtényszamár, nem gebe,
jön elől szaporázva,
ez vemhén Jézust vitte be
próféták városába.

E félénk farkast Mohamed
így leckéztette egyszer:
„Szegény bárányát el ne vedd!
A gazdától vihetsz el.”

Jön farkcsóválva a derék
gazdival a kutyuska,
a hűséges, aki a hét-
alvást végigaludta.

Dorombol Abu Huraira
macskája törleszkedve,
mert szent állat az a cica,
kit a próféta kedvelt.

FELSŐBB ÉS LEGFELSŐBB RÉGIÓ

Senki bűnül föl ne rója,
mit tanítunk itt e könyvben:
lelke mélyét vallatóra
fogva majd megérti könnyen.

Mert ez, hogy a Túlvalóban
földi énjét mentve látja,
minden önmagával jóban
lévő ember szíve vágya.

Nos, kényelmét igen tisztelt
énem soha föl nem adná,
odafönn is itt megízlelt
örömeit kortyolgatná.

Dehát ha itt nekünk tetszett
szép kert, virág, szúzi kellem,
hogyne lelne benne kedvet
megifjodva majd a szellem!

Bárha látnám sok barátom
vénen-ifjan egybegyűlni,
paradicsombéli szókat
dadoghatnánk németül mi.

Ám fülem csak dialektust
hal], amint becézve egymást,
ember-angyal ragoz titkos
nyelvtan szerint mákot-rózsát.

Vagy pillantás, ékesszó
vonz, s hang nélkül is varázsos
szembeszéd visz fokozódó
földöntúli boldogsághoz.

Hangok nélkül, szavak nélkül
nyelv se gátol, semmi kétség;
s költözik a megdicsőült
szívébe nagy eltökéltség.

Édenkertben jól tartották
öt érzékem ezidáig,
ám ezentúl ötük dolgát
egy érzékszerv veszi át itt.

Száll a lélek, el se fárad,
örök körből örök körbe,
ahol Isten szava árad,
mindent élő Ige tölt be.

Égő vágy visz egyre feljebb
szabadon a fénybe nézni,
s láttán örök szeretetnek
feloldódni, elenyészni.

HÉTALVÓK

Hat udvaronc menekül a
császár haragja elől, kit
istenként illik tisztelni,
bár nem válik be mint isten:
lám egy légy is megzavarja
fejedelmi lakomáját.
Sok cselédje hessegetve
csapja-úzi, mindhiába:
újra támad, körbedongva
császárt, asztaltársaságot
csipked, bolygat, majd megörjít
Belzebúb kaján követje.

Isten - gondolják az ifjak -
légytől így zavarba jönne?
És így enne-inna, mint mi,
többi ember? Nem, nekünk csak
egy Urunk van, Ó, nap és hold,
csillag-égbolt alkotója;
meneküljünk! - És a lenge,
könnyüsaros, finom ifjak
egy juhász segédletével
barlang rejtekébe bújnak.
Nem tágit juhász kutyája
közáporra, lábtörésre,
csak furakszik gazdijához,
majd a kegyes álom lepte
rejtezökhöz társul ő is.

Fejedelmük háborogva
büntetést eszel ki nekik:
tűz se légyen, vas se légyen,
tégla és mész! a barlangba
falazzák be őket élve!

Ők alusznak rendületlen,
s pártfogójuk, Gábor angyal
hírt visz Isten trónusához:
Forgatgattam sorban őket
jobbfelükről balfelükre,
rothadásnak nyirka hogy ne
ártson formás tagjaiknak.
Kösziklán rést hasítottam,
hogy a nap sugara frissen
tartsa arcuk rózsapírját.
Boldogan nyugosznak ottan.
Mancsra dőlve a kutyuska
szintoly édes álmod alszik.

Évek telnek, évek múlnak,
mígnem egyszer felébrednek.
Addigra az időmarta,
vénhedett fal már leomlott.
Fél a juhász, tétovázik.
S Jamblika, a legműveltebb,
mondja ekkor: Hozok én majd
ennivalót! Mit veszthetek?
Életemet, pár aranypénzt!

Epheszosz, jónéhány éve,
Jézust, a prófétát vallja
Úrnak. (Béke legyen vele!)
S megy az ifjú. Változást lát
kapun-tornyon: más a város!

Ám siet tovább kenyérért,
meg sem áll a sütödéig.
S szól a pék: De régi pénz ez!
Mondd, te gazfic, hol találtad?
Titkodat megőrizem, ha
id'adod a fele kincset!

Huzakodnak. Míg vizzályuk
végül a király elé jut.
Mint a pék, az is felezne.

Besegít a csoda most már
megmutatkozó jelekből.
Előbb saját palotáján
bizonyítja igazságát.
Oszlop tövében kiássák
megadott helyen a kincset.
Atyafiság odatódul
rokonságot igazolni.
S Jamblika mint ősük áll ott
ifjúsága virágjában.
Fiait és unokáit
emlegetik ősapákként.
Seregnyi ükunokája
tisztelettel fogja közre
őt, a legfiatalabbat.
És ahány ismertetőjegy,
bizonyító erejű mind;
saját azonosságára
és a társakéra nézve.

Majd a barlanghoz tér vissza,
király és a nép kísérik. -
Sem királyhoz, sem a néphez
a választott nem tér vissza:
mert a hét alvót, kik nyolcan
voltak a kutyával együtt,
világtól elkülönülve,
Isten óhajához híven
Gábor angyal titkos úton
a Paradicsomba vitte,
s béalazva állt a barlang.

JÓ ÉJSZAKÁT

Kis dalocskák, dőljetek le
most már népem kebelére!
S Gábor angyal maga védje,
mósuszfelhőktől övezve,
tagjait a kimerültnak,
hogy frissülten talpra álljon,
és legyen kedvben derültebb;
még sok sziklát hasogathat,
míg paradicsomi tájon,
társaként sok hős alaknak,
gyönyörrel tovább haladhat;
hol a szép, mi egyben újság,
szüntelen virul, eképpen
a tömeg is felvidul hát.
S ott lehetnek hű kutyuskák
gazdájuk kíséretében.

HAGYATÉK (A Dívánba föl nem vett versek)

[MOTTÓ]

Hogy a költő művét megértsed,
a költészet honába kell elérned:
hogy a költőt magát megértsed,
a költő hazájába kell elérned.

[A DALNOK KÖNYVE]

Kóistolónak Nyugat-Kelet
tisztá ételt kínál neked.
Ne azt nézd, mit hogyan tálal,
élj e pazar lakomával,
ülj le, végy a tálból bőven,
amíg itt vagy, elmenőben.

Ki megismert másokat
s magát megismerte,
látja, Kelet és Nyugat
mint forrt itt is egybe.

Bölesen és kíváncsi módon
két világ közt ringatózom;
jó mozogni, így kötetlen,
Kelet s Nyugat közt e jegyben.

Ne használjak hasonlatot
tetszésem szerint?
Az Úr bezzeg hasonlíthat,
s bogárnak tekint.

Ne használjak hasonlatot
tetszésem szerint?
De mátkám szembogarából
énrám Ő tekint.

[HÁFIZ KÖNYVE]

Háfiz, úgy dalolni, mint te,
van-e arra mód?
Tenger habján száguld szinte
szélesebb hajód,
vitorlája megfeszítve,
tajtékozva vad
szélvihar dobálja: ing, de
ingva is halad.
Könnyed, gyorsfutásu rímbe
zárva éneked
hűvös árját fölhevítve
űz, sodor veled.
Dél emléke visszaintve
mégsem enged: én
is szerettem, éltem, mint te,
déli nap hevén!

[A SZERELEM KÖNYVE]

Kedvesem úti társa a porban az éjszinü árnyék;
por lettem a nyomában, de átsiklott rajtam az árny.

[HUDHUD ÜLVE SÉTABOTRA]

Hudhud ülve sétabottra
itt fészkel most a sarokba;
milyen helyes, hogy figyel,
szemez, és nem mozdul el!

HUDHUD MEGMAGYARÁZ EGY REJTÉLYES HELYET

Istennek ábrázolta őket
a festő; igenis eszményített.
De meg fogja örökíteni, meg,
a kedvest az őt szeretőnek!
Egy álom igazít el végül.
Legjobb, ha most egy árnykép készül.

HUDHUD MINT VENDÉGSÉGBE HÍVÓ KÖVET

Oly boldoggá tett énekem.
Bár most is szólna tehozzád!
Reggel és este is zengetem,
egyre szebben!, a hangomat, mondják.

Levél, üdvözet néha befut,
nehogy bármire is kötelezzem!
De Bagdad, mondd, olyan nagy út?
Már nem akarsz hallani engem?

HUDHUD TALÁLÓS KÉRDÉS FORMÁJÁBAN ÚJÉVI AJÁNDÉKOT KÉR

Ez egy fontos, de hétköznapi eszköz,
férfiak kevésbé használják, mint a nők,
készséggel szolgál, illik a kezünkhöz,
van híja, hegye, fogai különbözők,
ismétlést élvez; elég róla ennyi:
kívülről simít, belül kell szenvedni.
Eszköz és dísz szívderítőbben hatna,
ha kellőképpen fel volna avatva.

[KÖSZÖNET ÉS TOVÁBBI KÉRÉS]

Szép és pompás az ajándék,
ez az eszköz volt feladva;
de hogy fel volna avatva?
hát így szemre nem úgy fest.

Nem küldhető el utólag?
Mit a férfi kérni átalált,
adhatná a nő magától!
Hudhud menj, jelentsd meg ezt.

[ENNEK TELJESÜLTE UTÁN]

Jaj, nincs mivel viszonzom,
bár nagy öröm volt a jötte.
Dalaimmal érd be; s - mondjam? -
lelkem hú hozzád örökre!

[HÁTEM ÉS SZULEJKA]

Hudhud szólt: Egy pillantása
nékem mindent átadott.
És kettőtök boldogsága
mindig is elragadott.
Távol vagytok, ám az éjben
örök égitesteket
fog kísérni csillagképpen
ragyogó szerelmetek.

[ELMÉLKEDÉSEK KÖNYVE]

Beutaztam már temérdek helyet,
láttam mindenféle személyeket:
minden kis zugból hasznom származott,
minden kalász hozott néhány magot. -
De ez a város maga a Paradicsom!
Hurik, hurik! S mind a menyasszonyom!

[A GERMÁN BARÁTSÁG]

A germán barátság
olyan mint azelőtt,
udvariasan bántják
egymást a gyűlölködők;
a lány szívút ha játsszák,
meríték friss erőt,
s úgy kavarom a kását,
mint kavartam előbb;
öröm s gond lassú folyását
sem gyorsítják soha, sőt -
a saját időm jár át,
amely sorsomba nőtt.
Mindnyájan kihasználnák,
mit a perc hernyója szőtt;
nem bánom, hadd csinálják,
mint tették azelőtt.
„Minden jót!” - ezt kívánják,
és síromig gyűlölnék őket.

[SZÖRNYŰ UGYAN]

Szörnyű ugyan, hogy háborús napokba'
ölik egymást a férfiak halomra,
az élet békeidőben se könnyebb:
az asszonyok meg a nyelvükkel ölnek.

[SZULEJKA KÖNYVE]

Én e gyöngysort, drága gyermek,
abban bízva adtam néked,
lámpabéle szerelemnek
lesz majd drága szép nyakéked.
És mit látok? Ráaggattad
abraxasz módjára ezt itt!
Ez a jel, mely díszlik rajtad,
énnekem sehogyse tetszik.

Micsoda modern bolondság!
Ezzel jössz Sírázba hozzám?
Mit csodáljak mégis, mondd hát.
két keresztbe összerótt fán?

Csillagoknak mozzatója
lett az őse Ábrahámnak.
Mózes az egy Jáhve óvta
útján sívó pusztaságnak.

Dávid sokszor botlott, lelkét
megterhelte nem egy bűnnel,
mégis tudta, hogy van mentség:
„Nem valék az Úrhoz hűtlen”.

Jézus, mikor szállt magába,
az egy Istent átérezte;
ki őt istenként imádta,
akaratát megsértette.

A helyes hit igaz fényben
Mohamednek is világlott;
csak az egy Allah nevében
bírhatta le a világot.

Ha mégis azt követelnéd,
tiszteljem e gyatra holmit,
arra bocsánatot lelnék;
nem csak te tudsz hivalkodni.

Ám így: csak te! - Salamonnak
ezer asszony lett a veszte;
halványát e sok bolondnak
balgán ő is tömjénezte.

Mit kínáltak ők cserébe;
Ízisz szarvval s Anubiszt, nem?
Te meg ily gyászos faképre
ráfogod nekem, hogy Isten!

Én se vagyok bár jobbfajta,
hisz a fejem mire adtam;
miként Urát ő elhagyta,
én az enyém megtagadtam.

Csókolj meg hát, hogy ne fájjon,
ami kín a renegátnak.
Rajtad még egy szörny-medáljon
is elmenne talizmánnak!

[HÁTEM]

Mondd, melyik állatövi jegybe
esik a nap,
mikor a szív nem repül idegenbe
többé - marad;
csak ideszáll, egész a közelembé,
és ott mulat
puha párnán, hová telepedve
a kedvesnek randevut ad.

[HÁTEM]

Hadd sírjak! éjbe borulva
a végtelen sivatagban.
Pihen a teve, pihen a hajcsár,
némán számolva virraszt az örmény;
én meg, mellette, a mérföldeket számolom
innen Szulejkáig, sorra veszem újra
az útnövelő, bosszantó kanyarulatokat.
Hadd sírjak! nem szégyen a sírás.
A síró férfi jó.
Akhillész is siratta Briszeiszét!
Xerxész siratta élő hadait;
kedvencét, kit maga döfött le,
siratta Sándor.
Hadd sírjak! a könny megeleveníti a port.
Már friss zöld illata érzik.

[SZULEJKA]

Hírnőke nem jön
és levelet se
küld a lovastiszt
nap nap után, bár
érti az írást
s van lova is.

Tolla alatt, mint
őz, fut a tálik,
selymen a drága
naszkhi. Ha nem jön,
hát legalább a
szó legyen itt!

Szenvedek, és nem
enyhíti kínom
semmi: ha írnál,
újra derűs, víg
lenne e szív, nem
ily keserű.

[SZULEJKA]

Naszkhival írja?
Megmondja híven.
Tálikkal írja?
Ujjong a szívem.
Mindegy, hogy írja:
fő, hogy szeret.

[HÁTEM]

Nem írok már selyemlapokra
szimmetrikus rímeiket;
nem rajzolom körül őket
arany indákkal;
a mozgó porba simul a betűm:
befödheti szél,
de ereje megmarad
s a föld közepéig
lehat a mélybe.
S jön majd a vándor,
a szerelmes. És ahogy
ideér, valami
megrándul a tagjaiban:
„Itt szeretett előttem a nagy szív!
Madzsnún volt, a szelíd?
Ferhád, az erős? Dzsamil, az örök?
Vagy ama boldog-boldogtalan ezrek
közül valaki?
Szeretett! Úgy szeretek, ahogy ő:
érezem, ki volt!”
Te pedig, Szulejka,
a puha párnán pihensz,
amit neked hímeztem, készítettem.
Rajtad is átüt valami és felébreszt:
„Ő az, ő hív, Hátem!
Hívlak én is, ó Hátem! Hátem!”

[A POHÁRNOK KÖNYVE]

[DAL AZ EILFERRŐL]

Jót ha mutat nekem bárhol a nép,
az mindig egy flaska Eilfer.
A Rajna-, a Majna-, a Neckar-vidék
mosolyogva hozza az Eilfert.
Jeles férfi közszájon nem forog
annyiszor, mint az Eilfer.

Korszakos műveket alkotott -
 üdvösebb mégis az Eilfer.
Jó fejedelmet bárki dicsér,
 már szinte, mintha az Eilfert.
S hogy éljenzik dicső tetteiért?
 Kupát emelve: Eilfert.
Fölidézek csöndben pár nevet,
 míg kortyolom az Eilfert:
a kedves tudja csak, kik ezek;
 még ízesebb tőlük az Eilfer.
Úgy magasztalják majd dalaim,
 ahogyan szokás az Eilfert,
virággal koszorúzva, ím,
 személyem, szintűgy az Eilfert.
Nagy tisztesség! már-már az üdv!
 de megosztanám az Eilfert,
ha Háfiz is élvezné ehelyütt,
 szopogatva vélem Eilfert.
Futok a paradicsomba hamar!
 Sajnos ott nem isznak Eilfert
az igazhitűek. Az égi ital,
 a legédesebb sem Eilfer!
Háfiz, szólok, gyere gyorsan ide:
 itt áll egy palack Eilfer!

[A PÉLDÁZATOK KÖNYVE]

Ha okos emberek egymásra lelnek,
komoly bölcsességeket szüretelnek.
Így szedte Sába királynője is
egykor a tudás gyümölcseit:
Volt a Salamonnak vitt kincsek száza
közt egy hatalmas arany váza;
fantasztikus, díszes darab,
halak, vadak és madarak,
körbe cikornyák, csigák tekeregnek,
hogy Jákin és Boáz fején se szebbek!
Ám egy szolga ügyetlensége folytán
csúf horpadás támad a nemes formán;
hiába hogy helyreütik hamar,
a hiba a figyelmes szembe mar,
örömöt, élvezetet megzavar.
Előre tudtam - szól a király -, tessék!
Nincs a világon oly tökéletesség,
amire folt gyalázatul ne esnék.
A remekmű-csorbitó átkos ösztön
az ördögökben működik örökkön.